

Dobrovolnictví ve Zlínském Kraji

Romana Morávková

Bakalářská práce
2013

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta humanitních studií

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně

Fakulta humanitních studií

Ústav pedagogických věd

akademický rok: 2012/2013

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Romana MORÁVKOVÁ**
Osobní číslo: **H10696**
Studijní program: **B7507 Specializace v pedagogice**
Studijní obor: **Sociální pedagogika**
Forma studia: **prezenční**

Téma práce: **Dobrovolnictví ve Zlínském kraji**

Zásady pro vypracování:

Zpracování rešerše a studium odborné literatury.

Vymezení pojmů a teoretických východisek z oblasti dobrovolnictví, charity, nestátních neziskových organizací, mezinárodních humanitárních organizací.

Příprava metodiky výzkumné části.

Realizace kvantitativního výzkumu pomocí dotazníkového šetření.

Zpracování a vyhodnocení získaných dat, včetně jejich interpretace.

Prezentace výsledků výzkumu, jejich shrnutí a doporučení pro praxi.

Rozsah bakalářské práce:

Rozsah příloh:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

BRUMOVSKÁ, Tereza a MÁLKOVÁ Gabriela. Mentoring: Výchova k profesionálnímu dobrovolnictví. Praha: Portál, 2010. ISBN 978-80-7367-772-5.

FRIČ, Pavol. Dárcovství a dobrovolnictví v ČR. Praha: NROS, 2001. ISBN 80-902633-7-2.

GOLDMANN, Radoslav. Vybrané kapitoly ze sociálních disciplín. 3. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2007. ISBN 80-244-1454-6.

CHRÁSKA, Miroslav. Metody pedagogického výzkumu: základy kvantitativního výzkumu. Praha: Grada, 2007. ISBN 978-80-247-1369-4.

TOŠNER, Jiří a Olga SOZANSKÁ. Dobrovolníci a metodika práce s nimi v organizacích. 2. Praha: Portál, 2006. ISBN 80-7367-178-6.

Zákon č. 198/2002 Sb. ze dne 24. dubna 2002 o dobrovolnické službě

Vedoucí bakalářské práce:

Mgr. Michaela Jurtíková

Ústav pedagogických věd

Datum zadání bakalářské práce:

30. listopadu 2012

Termín odevzdání bakalářské práce:

3. května 2013

Ve Zlíně dne 14. února 2013

doc. Ing. Anežka Lengálová, Ph.D.

děkanka

Mgr. Jakub Hladík, Ph.D.

ředitel ústavu

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že

- odevzdáním bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby ¹⁾;
- beru na vědomí, že bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k nahlédnutí;
- na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3 ²⁾;
- podle § 60 ³⁾ odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 ³⁾ odst. 2 a 3 mohu užít své dílo – bakalářskou práci - nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské práce využít ke komerčním účelům.

Prohlašuji, že

- elektronická a tištěná verze bakalářské práce jsou totožné;
- na bakalářské práci jsem pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.

Ve Zlíně 2.5.2013

1) zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejňování závěrečných prací:

(1) Vysoká škola nevydělečně zveřejňuje disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudků oponentů a výsledku obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy.

(2) *Disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce odevzdané uchazečem k obhajobě musí být též nejméně pět pracovních dnů před konáním obhajoby zveřejněny k nahlížení veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě pracoviště vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zveřejněné práce pořizovat na své náklady výpisy, opisy nebo rozmnoženiny.*

(3) *Platí, že odevzdáním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.*

2) *zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3:*

(3) *Do práva autorského také nezasahuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, užije-li nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu k výuce nebo k vlastní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacího zařízení (školní dílo).*

3) *zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:*

(1) *Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst. 3). Odpírá-li autor takového díla udělit svolení bez vážného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybějícího projevu jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 zůstává nedotčeno.*

(2) *Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užit či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.*

(3) *Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výdětku jím dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložily, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; přitom se přihlédne k výši výdětku dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.*

ABSTRAKT

Bakalářská práce se zabývá dobrovolnictvím ve Zlínském kraji. Teoretická část se zaměřuje právě na definici pojmů, dále pak pojednává o různých možnostech jak být dobrovolníkem, jak lze pomáhat, jaké mohou být motivace dobrovolníka apod. Zároveň se zabývá důležitými otázkami, které si každý budoucí dobrovolník může klást, např. ohledně jeho věku, povolání, možnosti působení, jeho motivace apod. Text je dále doplněn o kontakty na konkrétní zařízení soc. služeb ve Zlínském kraji, kde může budoucí dobrovolník naleznout své uplatnění. Podstatou výzkumné části je zmapování zájmu a obecný přehled obyvatelstva Zlínského kraje o dobrovolnictví pomocí dotazníkového šetření na internetu.

Klíčová slova: dobrovolnictví, dobrovolník, charita, nestátní neziskové organizace, mezinárodní humanitární organizace

ABSTRACT

This bachelor thesis deals with volunteering in the Zlín Region. The theoretical part is aimed at the definition of used terms, then discusses various possibilities how to volunteer, how to help, what can be motivating for volunteers, etc. It also addresses important issues that every prospective volunteer may ask, for example, his age, occupation, possibilities for work, his motivation, etc. The text is supplemented by contacts on particular organizations of social services in the Zlín Region, where the prospective volunteer can find an application for himself. The essence of this research is the analysis of interest and a general overview of the population of the Zlín Region of volunteering through a questionnaire survey on the Internet.

Keywords: volunteering , volunteer, charity, nongovernmental organizations, international humanitarian organizations

Děkuji Mgr. Michaele Jurtíkové za odborné vedení mé bakalářské práce a řadu cenných rad. Zároveň děkuji všem odpovídajícím respondentům na moje dotazníkové šetření a v neposlední řadě děkuji občanskému sdružení „HANDICAP (?)“ Zlín za ochotu a spolupráci při výzkumu.

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské/diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

Tímto světem projdu jen jednou.

Proto každé dobro a laskavost, kterou mohu prokázat kterékoliv lidské bytosti, nebo němé tváři, nechť vykonám nyní a nechť je neodkládám.

Neboť nepůjdu znovu touto cestou.

John Galsworthy

OBSAH

ÚVOD.....	8
I TEORETICKÁ ČÁST.....	9
1 DOBROVOLNICTVÍ JAKO DOBRO V OBČANSKÉ SPOLEČNOSTI.....	10
1.1 DOBROVOLNICTVÍ JAKO NEZIŠTNÁ POMOC.....	11
1.1.1 Dobrovolnictví na den i na celý život.....	12
1.1.2 Dobrovolnictví jako odraz vlastního zájmu.....	13
1.1.2.1 Ochrana životního prostředí.....	17
1.1.2.2 Humanitární organizace a organizace na ochranu lidských práv.....	17
1.1.2.3 Sociální a zdravotní oblast.....	18
1.1.2.4 Kulturní oblast.....	19
1.1.2.5 Sportovní a vzdělávací činnost.....	19
1.1.2.6 Zahraniční dobrovolná služba.....	20
2 DOBROVOLNÍK JAKO ČLOVĚK S DOBROU VŮLÍ.....	22
2.1 JÁ JAKO DOBROVOLNÍK.....	22
2.2 MŮJ VĚK.....	23
2.2.1 Předškolní věk.....	23
2.2.2 Mladší školní věk.....	24
2.2.3 Období prepuberty.....	24
2.2.4 Puberta.....	25
2.2.5 Adolescence.....	26
2.2.6 Dospělost.....	27
2.2.7 Stáří.....	28
2.3 PROČ CHCI BÝT DOBROVOLNÍKEM?.....	29
2.3.1 Nebezpečné motivy.....	30
2.4 SYNDROM POMOCNÍKA, SYNDROM VYHOŘENÍ A SUPERVIZE.....	32
2.5 A CO ZA TO?.....	33
II PRAKTICKÁ ČÁST.....	35
3 ÚVOD.....	36
3.1 CÍLE VÝZKUMU A VYMEZENÍ VÝZKUMNÉHO PROBLÉMU.....	36
3.2 DRUH VÝZKUMU.....	37
3.3 VÝBĚROVÝ SOUBOR.....	37
3.4 VÝZKUMNÁ METODA.....	38
3.4.1 Dotazník.....	38
3.5 ZPŮSOB ZPRACOVÁNÍ DAT.....	40
3.6 VYHODNOCENÍ DOTAZNÍKU.....	40
3.7 VÝSLEDKY A INTERPRETACE.....	57
3.8 ZÁVĚRY VÝZKUMU.....	58
ZÁVĚR.....	60
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	61
SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK.....	62
SEZNAM TABULEK A GRAFŮ.....	63
SEZNAM PŘÍLOH.....	64

ÚVOD

V této bakalářské práci se budu soustředit na účast obyvatelů Zlínského kraje na dobrovolnictví, zájem obyvatel o tuto činnost a následnou propagaci. Dobrovolnictví je v dnešní době velmi populární fenomén, kdy o něm většina lidí již slyšela. Vnímání důležitých rozdílů mezi dobrem a zlem s uvědoměním si důležitých životních hodnot je jedna z nejvýznamnějších složek fungující občanské společnosti.

Již od pradávna si lidé vzájemně pomáhali, avšak kořeny dobrovolnictví vzešly z křesťanství, přesněji řečeno z deseti přikázání. Nejvíce se o dobročinnost zasloužila charita, která v minulých dobách fungovala jako nezištná pomoc potřebnému. Později tuto roli přebral sociální stát, který vypracoval systém pomoci lidem v nouzi. Díky němu vznikají dnes dobrovolnické organizace, které se zabývají managementem dobrovolnictví, jeho propagací a aplikováním do společnosti.

Mou snahou je poukázat na různorodost dobrovolnictví. Je důležité si uvědomit, že nezáleží na pohlaví, věku, vzhledu, vzdělání, etnicitě, vyznání ani dalších faktorech. Proto budu v mé práci klást důraz zejména na individualitu, se kterou by se mělo k dobrovolnictví přistupovat. Jako propagaci zvolím vlastní letáky prokazující rozmanitost dobrovolníků podle výzkumu, a tím se budu snažit motivovat další obyvatele Zlínského kraje, potenciální dobrovolníky.

Nejdříve je důležité pochopit význam dobrovolnictví a znát legislativní úpravy, zejména z hlediska věku, ale i dalších záležitostí. Poté je důležité zjistit podle odborné literatury možné motivy, které jsou rozhodující pro dobrovolnictví a taktéž zjistit možnosti působení pomáhajících. Z výzkumu se pokusím zjistit sociální a rodinnou situaci respondentů-reálných dobrovolníků, a na jejich základech vytvořit propagaci dobrovolnictví ve Zlínském kraji.

Tento postup využiji i při zpracovávání své bakalářské práce. Teoretická část se bude zabývat dobrovolnictvím v občanské společnosti, jeho druhy podle délky trvání dobrovolnické činnosti, a poté se zaměřím na různé oblasti působení dobrovolníků ve Zlínském kraji. V kapitole o dobrovolnících se budu zabývat především jejich věkem, v kolika letech a jak lze pomáhat, dále pak motivy – i nebezpečnými a zmíním také důležitý syndrom pomocníka, syndrom vyhoření a pojem supervize, se kterou se každý dobrovolník setká. Jako poslednímu tématu se budu věnovat možnému ohodnocení a ocenění dobrovolníků, což je také velmi důležitá stránka této činnosti.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 DOBROVOLNICTVÍ JAKO DOBRO V OBČANSKÉ SPOLEČNOSTI

Základem každé dobře fungující společnosti je tzv. „občanská společnost“. Takovou společnost popisuje Boukal (2009, s. 9) následovně: „Občanská společnost je založena na individuální svobodě a skládá se z občanů, kteří jsou si rovni, tj. mají stejná práva a povinnosti. Nikdo v tomto směru není privilegován. Právní zakotvení má občanská společnost ve Všeobecné deklaraci lidských práv vyhlášené Valným shromážděním OSN dne 10. 12. 1948 (130), která postavení, práva a povinnosti občanů explicitně upravuje“. Podle Rakušánové a Staškové (2007, s. 9) je občanská společnost „pojem označující prostor mezi oblastí privátních zájmů a státem. Jedná se o oblast dobrovolného sdružování mimo sféry trhu, státu i soukromého života, v níž si uvědomujeme společnou provázanost našeho světa. Existence občanské společnosti je založena na tom, že demokratický politický systém je postaven na možnosti občana přímou participací ovlivňovat věci veřejné. Pojem sám o sobě, přes svou dlouhou tradici a dnešní aktuálnost, je velmi obecný a je využíván především teoreticky a konceptuálně“. U obou těchto konkrétních pojetí občanské společnosti je tedy jasné, že fungující společnost se skládá z jedinců, kteří jsou svobodní, rovni si navzájem a podílí se dobrovolně na dění ve věcech veřejných.

Dobrovolnictví je pojem v občanské společnosti velice široký. Existuje několik různých rovin, jak lze tento pojem pochopit. Ovšem ale několik zásadních, ale obecně známých charakteristických znaků má, jsou to především: věnování vlastní energie a času pro někoho/něco bez nároku na mzdu či jiné finanční odměnění.

Základem dobrovolnictví je **dobročinnost**. Pro dobročinnost - známá taktéž jako **filantropie** - je nutná především naše lidská vrozená vlastnost, a to konat dobro. Obecně lze chápat filantropii jako lidumilnost a pomoc sociálně slabým. Dobročinnost je taktéž jedna z občanských ctností, která má své kořeny především v křesťanském či židovském náboženství a lze jej rozdělit na dárcovství a dobrovolnictví. **Dárcovství** je jasný pojem, týkající se především finančních či materiálních darů, určených přímo občanům prostřednictvím sbírek, nadací či nadačních fondů (Tošner, 2006, s. 36).

Dále se pokusíme podle Tošnera (2006, s. 36) pochopit, jak tenká je hranice mezi klasickou mezilidskou výpomocí a dobrovolnictvím. Zde jsou vypsány termíny a poznámky k nim:

- **Občanská výpomoc** (taktéž **sousedská výpomoc**): tato pomoc je zaměřena především na rodinu, příbuzenstvo a sousedy. Např. při nečekané životní události, přírodní katastrofě či naléhavé finanční krizi.
- **Dobrovolnictví vzájemně prospěšné**: jde o pomoc obvykle v rámci komunity vytvořené v obci, okolo fary či např. sportovního klubu.
- **Dobrovolnictví veřejně prospěšné**: na této činnosti staví především neziskové organizace, které organizují také dobrovolnická centra. Je zde jasně vidět spolupráce mezi dobrovolníkem a organizací. Hlavním aktérem této činnosti bývají především nestátní neziskové organizace.

V knize od Goldmanna (2007, s. 87) si lze pod dobrovolnictvím představit neplacenou a nekariérní činnost, kterou dělají lidé proto, aby pomohli svým bližním, skupině, komunitě nebo společnosti. Je to tedy činnost bez nároku na mzdu; práce, která není vykonávána jako finanční nutnost, ani pro obživu, ani pro zajištění budoucnosti potomků.

Zajímavým prvkem dobrovolnictví je **charita**. Smysl tohoto pojmu lze nejlépe pochopit v knize Charitativní péče – dějiny a současnost od M. Chadima (2007, s. 148):

„Charita – křesťanská láska k bližnímu, jež se od raně křesťanských dob projevovala péčí o lid v nouzi. Křesťanské pojetí si od počátku nestaví při pomoci žádné podmínky. Nouze a lidskost pomáhajícího ruší hranice rasové, náboženské, pohlavní, názorové aj.“
V této knize je i krásně popsáno přímo dobrovolnictví na s. 147: „Dobrovolnictví (Dobrovolník) – Svobodně a dobrovolně zvolená aktivita a pomoc jsou tím, co činí z dobrovolníka nositele procesu změn ve společnosti. Jeho tvořivá energie je silou, která pomáhá hledat a otvírat zdroje a možnosti nových řešení. Tím se stává mostem v procesu spolupráce mezi státem, komerčním sektorem a sektorem neziskových organizací.“

1.1 Dobrovolnictví jako nezištná pomoc

Nyní, když už víme, co si lze obecně představit pod dobrovolnictvím, budeme se dále věnovat tomuto okruhu prospěšných činností více konkrétně. Podle Goldmanna (2007, s. 87) lze činnost dobrovolníků rozdělit na „**formální** – tzn., že dobrovolník uzavírá smlouvu s organizací či agenturou, prochází zaškolením, supervizí a jeho činnost je hodnocena, a **neformální** činnost dobrovolníků – taková činnost, jež spočívá v osobních kontaktech, osobních domluvách, ale vztah k organizátorům je neformální.

Ať už ale máme v plánu být dobrovolníky formálními či neformálními, musíme pamatovat, že podle zákona 198/2002 Sb. § 5 odst. (4) „dobrovolníkovi za výkon dobrovolnické služby nenáleží odměna.“

Rozhodnutí, být či nebýt dobrovolníkem je jednoduché. Můžeme si totiž vybrat z neuvěřitelně rozsáhlých možností. Můžeme se rozhodnout, komu chceme pomáhat, jak dlouho a kde. Krása dobrovolnictví spočívá ve svobodě, kterou nám poskytuje. Na světě je potřeba mnoho pomoci tolika různým lidem, zvířatům nebo i věcem, že se pro každého najde oblast, která by ho naplňovala. Pojďme se možnosti dobrovolnictví podívat blíže.

1.1.1 Dobrovolnictví na den i na celý život

Jak jsme již uvedli, jako dobrovolníci si můžeme vybrat, jak dlouho chceme být dobrovolníky. Je jen na nás, jestli se chceme zúčastnit jednodenní akce, jako například pohádkový les pro děti nebo sbírky pro nemocné. Nebo se naopak můžeme stát členy organizace, která nám umožní s ní spolupracovat po několik let. Na světě se ale najdou i takoví, kteří jsou dobrovolníky po celý svůj život. Pomáháním druhým se stalo jejich životním posláním.

Podle Tošnera (2006, s. 40) a zároveň taktéž Goldmanna (2007, s. 87) lze časově vymezit dobrovolnictví následovně:

- **Dobrovolné zapojení při jednorázových akcích:** jde o různé kampaně, sbírky, benefiční koncerty, výlety a podobně. Tyto akce jsou velmi vhodné pro získávání nových dobrovolníků, kdy je můžeme lehce oslovit. Při takové krátkodobé příležitostní pomoci nemusí být spolupráce vůbec formalizována a dohoda stačí pouze ústní.
- **Dlouhodobá dobrovolná pomoc:** jde o pomoc, která je poskytována opakovaně a pravidelně, např. 2x 3 hodiny v týdnu po dobu celého roku či školního pololetí. Jde o takovou práci, která je splnitelná pro dobrovolníka a zároveň je velkým přínosem z dlouhodobějšího hlediska pro uživatele dobrovolnické služby i pro organizaci jako takovou. Je lepší mít sepsanou dohodu o spolupráci mezi dobrovolníkem a organizací, v níž jsou upraveny závazky, práva a povinnosti obou stran. V tomto případě bývá většinou již dobrovolník vyškolen pro danou činnost, popřípadě i pojištěn při způsobení škody.
- **Dobrovolná služba:** jde o dobrovolný závazek se dlouhodobě, na několik měsíců až let věnovat dobrovolné práci obvykle mimo svoji zemi. Zde hraje velkou roli

příprava dobrovolníka na jeho misi, včetně nákladů spojených s jeho cestou, pobytem a popřípadě dalšími výdaji, jako je zdravotní pojištění a další náklady spojené s jeho vysláním. Dobrovolná služba je profesionálně organizována a náklady na její realizaci mohou být dost vysoké.

Podle zákona 198/2002 Sb. § 2 odst. (3): „Dobrovolnická služba je podle své povahy krátkodobá, nebo, je-li vykonávána po dobu delší než 3 měsíce, dlouhodobá.“

1.1.2 Dobrovolnictví jako odraz vlastního zájmu

Jakmile se rozhodneme, že chceme pomáhat, musíme si dobře rozmyslet, kde by nás takováto činnost nejvíce bavila. To, že nás bude pomáhání bavit, naplňovat a pomáhat nám se seberealizovat je to jediné, co získáme. A i když se může zdát, že toho moc na oplátku nedostaneme, věřme, že i bez finanční odměny budeme o mnoho bohatší.

Nejjednodušší cesta, jak naleznout naši oblast dobrovolnictví je zaměřit se na naše zájmy, hodnoty a ideály. V případě, že rád (a) maluji, a baví mě angličtina, mohu být dobrovolníkem/dobrovolnicí např. v dětském kroužku nebo připravovat odpolední program pro děti z dětských domovů apod. Ale je tu i možnost, že se vlastně tak trochu nudíme – nevíme, co nás může nejvíce bavit a tak se rozhodneme trochu zariskovat. Ještě než se pustíme do dobrovolnictví v organizaci, kterou jsme si vybrali, jen proto, že zní zajímavě, popřemýšlejme, zda na takovou činnost vůbec máme – a hlavně: nebojme si říct, jakou činnost máme rádi a jakou moc ne. Kde bychom chtěli pomáhat a kde nás to příliš nezajímá. Nikdy není chyba říct si, kde jsou moje osobní hranice a možnosti. Pomáhejme tam, kde nás to nejvíce bude naplňovat.

Už v samotném zákoně je definováno, komu a při čem můžeme jako dobrovolníci pomáhat. V § 2 odst. (1) se píše následující:

„Dobrovolnickou službou je činnost, při níž dobrovolník poskytuje

- a. pomoc nezaměstnaným, osobám sociálně slabým, zdravotně postiženým, seniorům, příslušníkům národnostních menšin, imigrantům, osobám po výkonu trestu odnětí svobody, osobám drogově závislým, osobám trpícím domácím násilím, jakož i po moc při péči o děti, mládež a rodiny v jejich volném čase,
- b. pomoc při přírodních, ekologických nebo humanitárních katastrofách, při ochraně a zlepšování životního prostředí, při péči o zachování kulturního dědictví, při pořádá

ní kulturních nebo sbírkových charitativních akcí pro osoby uvedené v písmenu a),nebo

c. pomoc při uskutečňování rozvojových programů a v rámci operací, projektů a programů mezinárodních organizací a institucí, včetně mezinárodních nevládních organizací.“

Jak vidíme, možností je opravdu spousta. Stačí si jen vybrat. Těmto lidem a v takových situacích, jenž vidíme vypsány v zákoně, pomáhají u nás různé instituce. Pojďme si tedy dobře vysvětlit, jak u nás v České republice funguje **neziskový sektor**.

Celkově se hospodářství určité země dá podle Boukala (2009, s. 10-18) členit na:

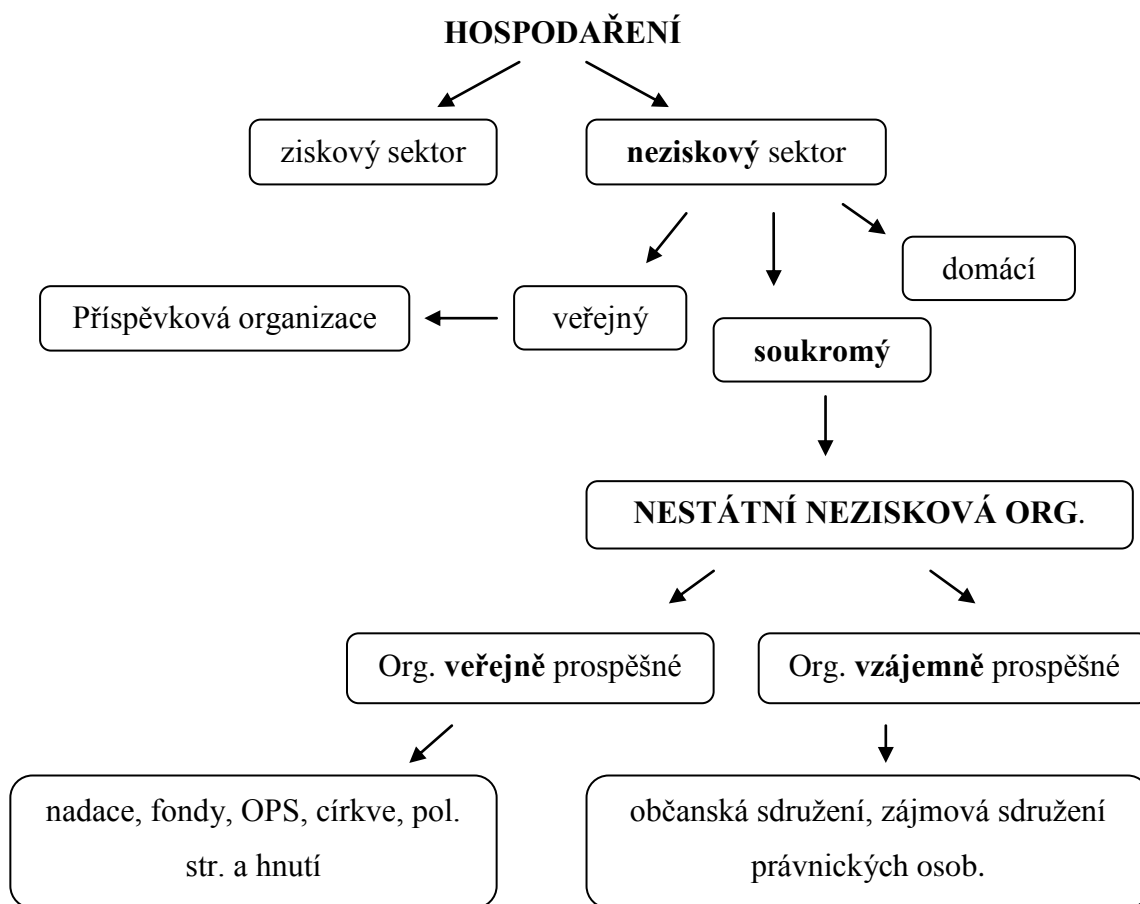

schéma: zdroj: *vlastní*

O **neziskových organizacích** se hromadně zmiňuje zákon 586/1992 Sb., o daních z příjmů. Předpisy pro vedení účetnictví platné do konce roku 2003 zavedly nový pojem – nevýdělečné organizace – i když podchycovaly jen určitý výsek neziskového sektoru. Nyní je tato kategorie organizací označována jako subjekty, u nichž hlavním předmětem činnosti není podnikání. Druhou část neziskových organizací tvoří organizace veřejného sektoru, a

to organizační složky státu, územní samosprávné celky a příspěvkové organizace – bez ohledu na zřizovatele (Růžičková, 2011, s. 8).

Růžičková (2011, s. 8) dále říká že: NO jsou organizace, které nebyly založeny nebo zřízeny za účelem podnikání. Jsou to organizace, jejichž činnost je jiný zájem, ať už státu, společnosti nebo určité skupiny lidí. Jsou založeny za účelem provozování činnosti ve prospěch toho, kdo měl zájem na jejich zřízení.

Tyto organizace nemusí být vždy nutně neziskové, i když nejsou zřízeny proto, aby zisku dosahovaly. Mezi NO jsou zařazeny i obce, kraje a státní fondy. Zákon o daních z příjmů vylučuje z okruhu NO obchodní společnosti a družstva, i když nebyly zřízeny za účelem podnikání. Taktéž není možné, aby NO byla fyzická osoba. Vždy musí jít o právnickou osobu, která má svého zřizovatele, zakládají se podle různých vládních předpisů a podléhají registraci na místech určených jim zákonem, podle kterého jsou zřízeny.

Abychom lépe pochopili, co pod neziskové organizace spadá, vypsali jsme zde základní registraci neboli výčet konkrétnějších organizací v obecné rovině. Zabývat se budeme zejména těmi užitečnými organizacemi pro dobrovolníky jako potencionální místem působení, rozříděným podle Růžičkové (2011, s. 11-66):

- Zájmová sdružení právnických osob mající právní subjektivitu
- **Občanská sdružení včetně odborových organizací**

Občanské sdružení vzniká registrací na Ministerstvu vnitra se současnou evidencí na Českém statistickém úřadě. Takové sdružení nejlépe poznáme podle označení „občanské sdružení“ nebo „o. s.“ v názvu. Mezi OS patří: odborové organizace, zahrádkáři, tělovýchovné jednoty, rybářské spolky, chovatelé, včelaři, Český svaz žen, Český červený kříž, myslivecká sdružení, Asociace muzeí a galerií, Rada státních galerií. (Růžičková, 2011, s. 13)

- Politické strany a politická hnutí
- **Registrované církve a náboženské společnosti**

Takovou společností se rozumí dobrovolné společenství osob s vlastní strukturou, orgány, vnitřními předpisy, náboženskými obřady a projevy víry, založenými za účelem vyznávání určité náboženské víry, ať veřejně či soukromě, spojeného se shromažďováním, bohoslužbami, vyučováním a duchovními službami. (Růžičková, 2011, s. 18)

- **Nadace**

Nadace nebo nadační fond je na straně 20 téže knihy popsáno jako účelové sdružení majetku a je právnickou osobou. Činnost nadací je zaměřena na rozvoj duchovních hodnot, ochranu přírodního prostředí, ochranu lidských práv, ochranu kulturních památek a tradic, rozvoj vědy, vzdělání, tělovýchovy a sportu. Nadaci poznáme podle povinného označení „nadace“ v názvu.

- **Obecně prospěšné společnosti**

„OPS je právnickou osobou a je založena za účelem poskytování obecně prospěšných služeb za předem stanovených a pro všechny uživatele stejných podmínek, přičemž platí, že její výsledek hospodaření nesmí být použit ve prospěch zakladatelů, ani zaměstnanců obecně prospěšné společnosti, ale musí být vždy použit na poskytování služeb, pro které byla společnost zřízena“. (Růžičková, 2011, s. 22)

Na straně 23 je také popsáno kde OPS nejčastěji fungují. OPS fungují nejčastěji v sociální oblasti (stravování seniorů, sociální ústavy, domovy pro seniory...), ale také ve zdravotnické sféře (LDN), školství (mateřské školy) a kultuře (kina, muzea, galerie).

- Veřejné vysoké školy (rezervní fond, stipendijní fond, fond odměn, sociální fond...)
- Veřejné výzkumné instituce
- Školské právnické osoby podle zvláštního právního předpisu
- Okresní úřady
- Organizační složky státu
- **Příspěvkové organizace**

Podle Boukala (2009, s. 11, 12) jsou příspěvkové organizace subjekty, které mohou být zřízeny organizační složkou státu (ministerstvo) nebo územními samosprávnými celky (obce, kraje). Tyto organizace jsou zapisovány do obchodního rejstříku. PO je vázána na zřizovatele- především její rozpočet. Zřizovatel poskytuje příspěvek na provoz, a to většinou v návaznosti na výkony nebo případně na jiná kritéria jejich potřeb. Hospodaření organizace je tedy řízeno rozpočtem. Tento rozpočet je sestaven jako vyrovnaný a musí obsahovat jen ty výnosy a náklady, které souvisí s poskytnutými službami v hlavní činnosti PO. PO hospodaří taktéž na základě fondů.

- Vyšší územní samosprávné celky
- Státní fondy
- Subjekty, o nichž tak stanoví zvláštní zákon

Níže si podle Tošnera (2006, s. 41) uvedeme přehled oblastí dobrovolné činnosti či služby:

1.1.2.1 Ochrana životního prostředí

Co se týče sektoru ochrany přírody, jde o jednu z nejlépe organizovaných organizací na celostátní i mezinárodní úrovni. Zde se jako dobrovolníci můžete zapojit do řešení problémů také jako politický subjekt např. v problematice jaderných elektráren, vedení dálnic krajinou, řešení čistoty měst, kácení stromů či ochrany zvířat – ohrožených druhů apod.

ORGANIZACE:

- **OBČANSKÉ SDRUŽENÍ KLIDNÁ BŘEZNICKÁ**

Provozování sdružení s cílem ochrany přírody a krajiny.

- **KURA KURA CZECH O. S.**

Naším cílem je přispívání k ochraně podmořského světa, zaměřené na kriticky ohrožené druhy mořských želv.

- **ZO ČSOP EKOCENTRUM ČTYŘLÍSTEK**

Vytváříme podmínky pro ekologickou výchovu a realizujeme ji. Věnujeme se ochraně přírody a krajiny.

1.1.2.2 Humanitární organizace a organizace na ochranu lidských práv

Tyto organizace vznikaly převážně po roce 1989. V posledních letech se velmi zviditelnily v souvislosti s tragickými událostmi na Balkáně, Čechensku a dalších konfliktních oblastech světa. Rozmachu těchto organizací pomohl také pád železné opony, občané tak získali větší povědomí o problémech ve světě a získali také možnost do dění aktivně zasahovat. Kromě působení ve válečných oblastech se dobrovolníci z humanitárních organizací podílejí na akcích vnitrostátních, jako byla pomoc při záplavách na Moravě v roce 1997.

Další oblastí, ve které můžete být dobrovolníky je fenomén uprchlíků, jež se v dnešní době velmi rozmohl.

ORGANIZACE:

- **OBČANSKÉ SDRUŽENÍ ADRA, pobočka Zlín**

Poskytování humanitární a sociální pomoci v tuzemsku i v zahraničí

- **OBLASTNÍ SPOLEK ČESKÉHO ČERVENÉHO KŘÍŽE ZLÍN**

Organizace poskytuje zdravotnické, záchranné, sociální a humanitární služby, organizuje a podporuje sociální a zdravotní výchovu mládeže.

- **MALTÉZSKÁ POMOC, o.p.s.**

Realizace sociálních, zdravotních, charitativních a humanitárních projektů.

1.1.2.3 Sociální a zdravotní oblast

Tato oblast je jedna z nejrozšířenějších a nejpočetněji zastoupených, a to nejen z hlediska využití dobrovolné práce, ale i z hlediska přebírání služeb, které byly dříve státem zajišťovány nedostatečně. Spoustu z těchto organizací se postupně stává partnerem vlády a zastupitelských sborů České republiky a v posledních letech se podílí i na potřebných diskuzích o změnách v sociální politice ČR.

V této oblasti je také důležitá určitá profesionalita dobrovolníků, protože dobrovolníci vstupují do organizací jako do uzavřených systémů, a v těch může dobrovolník působit jako cizinec. Zde je potřeba připravit jak dobrovolníky, tak i organizace a uživatele služeb na tuto prospěšnou spolupráci.

Pro skvělý přehled všech sociálních služeb ve Zlínském kraji slouží registr na MPSV (Ministerstvo práce a sociálních věcí) pro vyhledávání konkrétního zařízení. Zde si můžeme zadat určitý druh sociální služby (jako azylový dům, chráněné bydlení apod.), poté formu poskytování této služby (např. ambulantní, pobytová atd.), cílovou skupinu (děti, senioři, etnické menšiny), dokonce můžeme zadat i věkovou hranici uživatelů, se kterou chceme pracovat a nakonec pro upřesnění zadat Zlínský kraj v možnostech zvolení krajů. Ve výsledcích se nám tak objeví přímo organizace „nám ušitá na míru“, v jaké bychom chtěli pomáhat. Registr naleznete na tomto internetovém odkaze:

<http://iregistr.mpsv.cz/sluzba/rozsirenevychledavanisluzby>

1.1.2.4 Kulturní oblast

Ač se ti nezdá, tohle je oblast, ve které se angažuje již tisíce dobrovolníků. Řada z nich se zaměřuje na revitalizaci a údržbu kulturních památek. Často bývají spojeni právě s krajskými památkami jako hradem, zámekem, divadlem galerií a podobně.

Zajímavým prvkem je v tomto odvětví jsou alternativní kulturní projekty ve výtvarném umění, nekomerční hudby atd. Výhodou pro dobrovolníka je zde vlastní seberealizace a vlastní umělecký projev, který mu třeba mohl scházet. Mezi dobrovolníky v těchto oblastech nacházíme také spoustu umělců profesionálů, kteří propagují umění a nadřazují společný cíl nad finanční profit a tím, že jsou naprosto svobodní ve své tvorbě, daří se jim v mnoha případech uskutečnit mimořádné umělecké akce.

ORGANIZACE:

- **ENUECO**

Snaha o rozvoj občanské společnosti konkrétními programy a projekty.

- **OBČANSKÉ SDRUŽENÍ NAPROTI ZÓNY**

Zajištění kulturního, sportovního a výchovně-vzdělávacího rozvoje obce.

- **MUZEJNÍ SPOLEČNOST VE VALAŠSKÝCH KLOBOUKÁCH**

Cílem sdružení je pomocí sbírek a dokumentární práce pomáhat muzeu ve Valašských Klouboukách.

1.1.2.5 Sportovní a vzdělávací činnost

Na rozdíl od zemí EU a USA, kde se dobrovolníci více zaměřují na vzdělávání dětí na základních školách a doučování žáků s výchovnými problémy, u nás v České republice se dobrovolnictví ubírá spíše k dětem a jejich volnému času po vyučování. Zejména jde o tradici zájmových kroužků, tělovýchovných a turistických oddílů. Činnost dobrovolníků má častější charakter vzájemné prospěšné dobrovolné aktivity.

ORGANIZACE:

- **ARCHA – SDRUŽENÍ PRO REKREACI A POBYT V PŘÍRODĚ, O.S.**

Zabýváme se organizací smysluplného využívání volného času dětí, mládeže i dospělých.

- **TALENTCENTRUM – CENTRUM PRO TALETOVANÉ DĚTI A MLÁDEŽ**

Podpora sportující talentované mládeže zejména v oblasti závodního sjezdového lyžování.

- **ESCARGOT, O.P.S**

Zaměřujeme se na systematickou práci s dětmi a mládeží v oblasti neformálního a zájmového vzdělávání, vzdělávání předškoláků, dospělých i seniorů.

1.1.2.6 Zahraniční dobrovolná služba

Po roce 1989 se u nás tento typ dobrovolnictví v České republice rozmohl především díky otevření hranic a díky proniknutí světových problémů do podvědomí obyvatel. Klíčovým prvkem v mezistátním dobrovolnictví byl především příjezd dobrovolníků z USA do tzv. „workcampů“, které se pořádají po celém světě.

Dobrovolná služba se liší podle typu organizace, jež dobrovolníky vysílá, takže různé organizace poskytují odlišné výhody (pojištění, kapesné, příspěvek na živobytí a stravu apod.) Některé organizace pouze dobrovolníky vysílají, často však pracují recipročně.

Co se týče vysílání do zahraničí, tento vztah mezi organizací a dobrovolníkem řádně upravuje zákon 198/2002 Sb. O dobrovolnické službě, konkrétněji paragraf 6, 7, 8 a 9. Zde je pár zajímavostí z tohoto zákona týkající se právě vysílací organizace:

§7, odst. (1) „Vysílací organizace je povinna uzavřít před vysláním dobrovolníka k výkonu dobrovolnické služby pojistnou smlouvu kryjící zodpovědnost za škodu na majetku nebo zdraví, kterou dobrovolník při výkonu dobrovolnické služby způsobil sám nebo mu bude při výkonu dobrovolnické služby způsobena. Dobrovolník odpovídá pouze za škodu způsobenou úmyslně.“

§7, odst. (3) Vysílací organizace odpovídá dobrovolníkovi za to, že vykonává-li dobrovolnickou službu mimo obec svého trvalého pobytu, bude podle povahy dobrovolné služby řádně a ve zdravotně nezávadném prostředí ubytován a že dobrovolnickou službu bude v závislosti na její povaze vykonávat v podmínkách neohrožující jeho život nebo zdraví.“

Dále pak informace ve zkratce (zformulováno podle zákona):

- Vysílací organizace smí uzavřít smlouvu o dobrovolnické službě s dobrovolníkem, který nedosáhl 18 let v době uzavírání smlouvy pouze tehdy, pokud jeho zákonný zástupce zapíše do protokolu souhlas s vysláním, bez tohoto souhlasu je smlouva neplatná.
- S dobrovolníkem mladším 18 let nesmí být sjednán výkon takové dobrovolnické služby, která je nepřiměřená anatomickým, fyziologickým a psychickým zvláštnostem jeho věku nebo při níž by byl vystaven zvýšenému nebezpečí úrazu nebo jinému poškození zdraví
- **Dobrovolníci pod 18 let nesmí být vůbec vysláni do zahraničí!**

2 DOBROVOLNÍK JAKO ČLOVĚK S DOBROU VŮLÍ

Nyní, když už víme, co si přesně pod dobrovolnictvím představit, dokážeme se rozhodnout kde, komu a jak bychom chtěli pomáhat, zaměříme se na ten nejdůležitější prvek v celém dobrovolnictví – samotného dobrovolníka. Zjistíme, od kdy můžeme oficiálně dobrovolně pomáhat, jaká dobrovolná činnost bude pro nás nejvhodnější z hlediska věku, pohlaví, vzdělání a dalších osobnostních rysů. Uvedeme zde i motivy hrající důležitou roli v rozhodování se být či nebýt dobrovolníkem, vysvětlíme si také nebezpečný syndrom pomocníka a zároveň se seznámíme s nebezpečím, které na nás číhá při uplatňování moci v pomáhajících profesích.

2.1 Já jako dobrovolník

Být dobrovolníkem není vůbec jednoduché. Dobrovolník musí být velmi zodpovědný, empatický, hravý, iniciativní, ale především spolehlivý. Představme si, že slíbíme návštěvu nemocné babičce a ta se těší na čtení pár stran z její oblíbené knihy. Ví, že vydrží v nemocnici ještě dva těžké dny a potom přijde čtvrtek. Den, kdy tu už nebude sama, bude mít u sebe kamaráda, kterému na ní záleží. Zeptá se, jak se jí daří a co ji trápí. Ví, že jakmile přečká tyto dva dny, bude tu pár chvil, díky kterým lépe snese tohle nelehké období. A teď si představme, jak zlé by vůči ní bylo, kdyby dobrovolník nepřišel. Jen tak, z rozmaru že se mu zrovna nechce, zítra má písemku nebo kamarádi jdou do kina na nový film.

Být dobrovolníkem nás naučí jak ukrojit kousek ze své energie, času, schopností a nadějí a darovat tyto kousky osobě, která to opravdu potřebuje. Naučí nás myslet na druhé a poté až na sebe. Naučí nás, jaké máme v životě štěstí, když jsme zdraví, máme rodinu, střechu nad hlavou a co jíst. Dále se zaměříme na definici podle Tošnera (2006, s. 35), kdo je to dobrovolník: „Dobrovolník je člověk, který bez nároku na finanční odměnu poskytuje svůj čas, svoji energii, vědomosti a dovednosti ve prospěch ostatních lidí či společnosti.“

Podle zákona 198/2002 Sb. § 3, odst. (1) „Dobrovolníkem může být fyzická osoba:

- a) starší 15 let, jde-li o výkon dobrovolnické služby na území České republiky,
 - b) starší 18 let, jde-li o výkon dobrovolnické služby v zahraničí,
- která se na základě svých vlastností, znalostí a dovedností svobodně rozhodne poskytovat dobrovolnickou službu.“

2.2 Můj věk

Dobrovolníkem lze být téměř v každém věku. Zákon věkovou hranici dobrovolníka rozlišuje, ale život nikoli. Dále se budeme zabývat podle vývojové psychologie specifickým každého období v životě se zaměřením na výchovu k dobrovolnictví a prosociálního chování. Začneme od předškolního věku, neboť rozvíjení dobrovolnictví v batolecím období považujeme za možné.

2.2.1 Předškolní věk

Podle Vágnerové (2012, s. 177) „toto období trvá od 3-6/7 let“. Cestu, jak se stát dobrým člověkem můžeme začít již v raném dětství. *Ve školce nás učí tomu, abychom si vzájemně pomáhali, neměli bychom si ubližovat a chovat se k sobě nehezky.* „Chápání světa dítěte v tomto věku je možné především díky **fantazijnímu** zpracovávání informací a intuitivního uvažování dítěte. Jeho myšlení není ještě regulováno logikou. Lehkou překážkou ve výchově k dobrovolnictví je zde přetrvávající **egocentrismus**, který ovlivňuje komunikaci i uvažování. Dítě ulpívá na svém pohledu, neboť ten pro něj představuje jistotu v jinak velkém světě.“

Co se týče sociální oblasti, velmi se rozvíjí zejména díky překročení hranic rodiny a vstoupení do nového kolektivu. Vágnerová toto období chápe jako „fázi přípravy na život ve společnosti. Aby to bylo možné, musí dítě přijmout řád, který chování k různým lidem v různých situacích upravuje. Musí se naučit spolupracovat a prosadit se, což je důležité především v rovnocenné vrstevnické skupině. Vývojově podmíněné změny se odrazí ve hře, v předškolním období začíná v této oblasti důležitá sdílená aktivita, která vyžaduje sebezprosažení i přizpůsobení ostatním, tj. prosociální chování.“

I když se děti v předškolním věku zaměřují především samy na sebe, podle Vágnerové (2012, s. 238) „za určitých okolností dovedou brát ohled i na jiné. *Dovedou se chovat **altruisticky**, umějí projevit sympatii a empatii a snaží se pomoci, když je jiné dítě či dospělý v nesnázích, ale činí tak na základě svých představ o účinné podpoře.* Předškolní děti mají selektivně zúženou citlivost k určitým emočním prožitkům jiných lidí. Reagují především na jejich vnější jednoznačný projev. Nedovedou se emočně distancovat od příliš intenzivních citových projevů a obvykle jim samy podlehnou. Např. když se jiné dítě něčeho bojí, začnou se bát taky. Nejsou schopné udělat nic účelnějšího, co by kamarádovi pomohlo.“

2.2.2 Mladší školní věk

Podle kolektivu autorů (2008, s. 93) toto obdobím začíná nástupem do školy, což je věk okolo 6/7 let a končí okolo 11. roku, kdy se začínají objevovat první známky pohlavního dospívání. Psychoanalýza označila toto období jako období latence, kdy je ukončena etapa psychosexuálního vývoje a základní pudová energie je relativně v klidu až do počátku dospívání. Žák je zaměřen na svět, jaký je, chce ho poznat a pochopit. Objevuje se zde i tendence k realismu, což lze vyzorovat z kreseb, maleb, řeči apod. Na začátku tohoto období je žák závislý především na autoritě (naivní realismus), ke konci je jeho přístup kritičtější.

Co se týče sociálního vývoje, toto období se vyznačuje ústupem lability a impulzivity. Podle kolektivu autorů (2008, s. 97) trvá značná citová ovlivnitelnost a hodnotová orientace a sociální kontrola jsou v počátku velmi labilní, závislé na autoritě a situaci. Během mladšího školního věku se sociální normy morálního jednání začínají stabilizovat, s výjimkou abstraktních hodnot (heteronomní morálka určovaná druhými, příkazy dospělých, dítě kolem 8. roku mění na autonomní, uznává určité jednání za správné či nesprávné samo o sobě, bez ohledu na autoritu). Morální vývoj je silně ovlivněn výchovnými postupy a způsobem interakce mezi členy rodiny.

Dítě bychom v mladším školním věku měli učit tomu, jak správně pomáhat. V dnešní době se setkávají s jinými dětmi, které jsou například nějak handicapované či znevýhodněné. Přitom jim stačí jen ukázat způsob a oni si už dále najdou vlastní cestu. V tomto věku můžeme také využít dětské bezprostřednosti a naučit děti být tolerantní k různým nedostatkům ostatních jako jsou brýle, barva vlasů, pihy, pomalost v běhu apod. Základem je hledání pozitivních stránek a kvalit každého jedince, což vede k solidaritě a toleranci.

2.2.3 Období prepuberty

Toto období je podle kolektivu autorů (2008, s. 102) vymezeno okolo 10. roku, u chlapců v 11 letech a období vlastní puberty- které u dívek začíná okolo 12,5 roku a u chlapců ve 13 letech. V tomto období nastává spousta fyziologických i psychických změn. U obou pohlaví jsou to především rozvinuté druhotné pohlavní znaky. Období prepuberty končí u dívek první menstruací a u chlapců prvními ranními polucemi. Somatický vývoj předstihuje vývoj psychickým.

Sociální vývoj popsán na str. 105 je charakteristický díky osamostatňování se od rodiny, kdy se citové vazby k rodičům uvolňují. U rodičů děti akceptují spíše jejich racionálnější, dospělejší chování. Někteří autoři uvádějí, že se prepuberta ocitá v sociálním vakuu, neboť již nejsou dětmi, ale ani dospělými. Navazují vztahy s vrstevníky a sdružují se do skupin podle společného zájmu. Vztahy v tomto období jsou ale velmi nestálé a nezávazné.

V období prepuberty učíme děti být mnohem více tolerantní, než byly doposud, neboť v tomto věku se již objevují výrazné individuální rozdíly. V dnešní době se taktéž posunuje hranice vzniku mentálních poruch jako je anorexie či bulimie. Dívky často vnitřně protestují proti tomu, jak se jejich tělo mění, a díky těmto změnám se samy sobě nelíbí. Proto je v tomto věku důležité dbát na přijetí sebe sama, což je proces na celý život. Velmi efektivní je zde sociální interakce mezi staršími a mladšími spolužáky, kdy se starší starají o ty mladší. Starší žáci mají například možnost vymyslet odpoledne pro prvňáčky a probourat tím tak věkovou bariéru i bariéru strachu z nového prostředí. Díky tomu, že se v tomto věku utvářejí různé zájmy a koníčky, lze žákům ukázat možnost dobrovolnictví právě v oblasti, která je ve spojení se jeho zájmem.

2.2.4 Puberta

Podle Vágnerové (2000, s. 209) je období dospívání přechodnou dobu mezi dětstvím a dospělostí, časově lokalizované mezi 11-20 lety. V pubescenci dochází k přeměně všech složek osobnosti dospívajícího. Nejnápadnější je tělesné dospívání, spojené s pohlavním dozráváním. Jedinec v tomto věku začíná myslet abstraktně např. o různých alternativách, které ještě nenastaly. Taktéž je podle Vágnerové (2000, s. 210) dospívání charakteristické „hledáním vlastní identity, bojem s nejistotou a pochybnostmi o sobě samém, o své pozici ve společnosti atd.“ Důležitým mezníkem je ukončení povinné školní docházky a volba dalšího profesního směřování v 15 letech. Tyto všechny změny vedou k nejistotě a potřebě nové stabilizace.

Co se týče socializace v tomto období, podle Vágnerové (2000, s. 228) chce pubescent vědět, jací lidi jsou, resp. jací by mohli být. Posuzování lidí, tj. interpretace určitého dojmu, je dovednost, která je ovlivněna i zkušeností. To znamená, že tato dovednost je ještě zcela nedokonalá, avšak mnohem zlepšená než dřív.

Ve vztahu k lidem nechce mít pubescent podřadnou roli a tudíž má velký problém s uznáváním rolí – odmítá podřízenou roli, demonstrovanou formální nadřazenou roli jako

jsou rodiče či učitele. Často je také k dospělým netolerantní. Celkový socializační rozvoj pubescenta je ovlivněn jeho novými kompetencemi, které se projeví i ve způsobu zpracovávání různých sociálních vlivů.

V ČR tvoří studenti středních a vysokých škol, na rozdíl od USA a dalších západních demokracií, převážnou část dobrovolníků, kteří jsou ochotni se zapojit do dobrovolnických programů. Projekty, jež centra realizují, vedou k potřebě širšího oslovení mladých lidí. Tato myšlenka byla u vzniku projektu, který seznamuje žáky a studenty s myšlenkami dobrovolnictví a dárcovství. To znamená rozšíření myšlenky potřeby a pomoci i v ekonomicky obchodním světě. V tomto směru projekt počítá i s přípravou pedagogů, kteří by tyto myšlenky dále rozvíjeli. Národní dobrovolnické centrum HESTIA spolu s občanským sdružením AGNES získalo v roce 2000 grant podporovaný Nadací rozvoje občanské společnosti z programu Gabriel. Cílem projektu nazvaného „Rozvoj občanských ctností – dárcovství a dobrovolnictví dětí a mládeže“ je vhodným způsobem, jak ukázat dětem a mládeži možnosti, které jim nabízí neziskový sektor a pomoci jim se zapojit do pomáhajících aktivit či začít rozvíjet i vlastní projekty (Tošner, 2006, s. 126).

Jako rodiči, pedagogové nebo i starší kamarádi – buďme otevřenější zkušenostem a zážitkům. Dovolme již nyní, v tak mladém věku dát mladistvému prostor na to, aby zjistil, jak a kde lze být dobrovolníkem. V patnácti letech je dobré tyto mladé dobrovolníky nezatěžovat příliš tragickými osudy či vážnými zdravotními stavy lidí potřebující pomoc. Bohatě postačí, když svůj čas věnují mladším dětem nebo se věnují svému okolí – ekologické, kulturní či sportovní akce. Mohou pracovat v útulcích pro psy, doučovat dyslektické děti apod. Některé dobrovolnické práce vyžadují zletilost – např. Pět P, nemocnice a soc. zařízení.

2.2.5 Adolescence

Podle Vágnerové (2000, s. 253) je druhou fází relativně dlouhého úseku dospívání a trvá přibližně od 15-20 let. Vstup do fáze adolescence je biologicky ohraničen pohlavním dozráním. Emancipace a vázanost na rodinu je obvykle dokončena, vztahy s rodiči se stabilizují a zklidňují. Co se týče vrstevníků, tak ti jsou ještě více důležití, než byli doposud a partnerské vztahy bývají mnohem zralejší. V tomto období bývá také často lokalizován první pohlavní styk, ukončení povinné školní docházky, dovršení přípravného profesního období a následný nástup do práce.

(Vágnerová, 2000, s. 260) se také dovedou nadchnout pro nějakou činnost, která má pro ně větší subjektivní význam než škola. Nezkušenost se u nich projevuje nadšením, s jakým se adolescent snaží určený cíl dosáhnout.

Co se týče socializace, tak podle Vágnerové (2000, s. 274) je jedinec čím dál víc akceptován jako dospělý a zároveň se od něj očekává odpovídající chování. Na straně 278 Vágnerová popisuje sociální roli adolescenta. V průběhu tohoto období se jedinec přibližuje dosažení role dospělého.

V tomto věku se potencionální dobrovolník buď přihlásí sám, neboť je již dost vyzrálý na to si uvědomit, že chce pomáhat, anebo jej můžeme vhodnou formou oslovit. Nejvhodnější forma je samozřejmě osobní setkání, kdy je možné probrat zájmy dobrovolníka, jeho obavy a očekávání. Lidé v tomto věku také tráví spoustu času na internetu, zejména na sociálních sítích, tudíž velmi efektní by byla i reklama na portálech, jako např. Facebook, Twitter, Spolužáci apod.

V případě, kdy je jedinec již dospělý, může mít v plnoletosti všechny stejné práva a možnosti jako ostatní dospělí dobrovolníci. Může vyjet za hranice Česka a pomáhat v MHO. V dnešní době již spoustu mladých lidí umí dobře anglicky nebo francouzsky, proto je můžeme motivovat zlepšením si svých jazykových dovedností v zahraničí. Pokud ale ještě dobrovolníkovi není 18 let, může například působit jako asistent dospělým, kdy uvidí příkladem, jak zkušené dobrovolníky pracují a postupují. U takto mladých lidí se již projevuje instinktivní rodičovství, takže rádi vyhledávají práci s dětmi, vedou kroužky, doučují apod.

2.2.6 Dospělost

Podle Vágnerové (2000, s. 300) lze dospělost rozdělit na tři fáze: období mladé dospělosti, střední dospělosti (35-45let) a starší dospělosti (45-60let). Dospělost se projeví v mnoha oblastech: ve vztahu s rodiči, kdy je vztah dítě-rodič symetrický a klidný. Dále pak se jedinec osamostatní, je výdělečně činný a ekonomicky samostatný. Dospělost je také dobou sexuální zralosti, která navazuje na reprodukční zralost. S dospělostí narůstají práva i povinnosti, které je potřeba plnit. Přichází také velká zodpovědnost za své činy, za své bližní, děti, partnera, obživu, bydlení atd.

Mladá dospělost se vyznačuje třemi vývojovými úkoly: profesní role, stabilní partnerství a rodičovství. V tomto období nastávají změny ve vnímání morálních norem,

charakteristické v přechodu od adolescentního egocentrismu k zodpovědnosti. Také nastupuje určité sebeobětování se v péči o jiné na úkor svých vlastních potřeb (Vágnerová, 2000, s. 304-311).

Střední dospělost je Podle Vágnerové (2000, s. 375-399) typickým obdobím pro krizi středního věku, jedinec se začíná čím dál více zabývat sám sebou, má tendenci bilancovat s vědomím vlastního života a jeho budoucí časové omezenosti, s níž souvisí i určité zúžení vlastních možností. Jedinec v tomto věku srovnává situaci s dřívějšími ideály a posuzuje jejich naplnění. Člověk hledá skutečný smysl života a mění postoj k mnoha hodnotám. Ve středním věku dochází k dalšímu rozvoji osobnosti, k vyhranění některých osobnostních rysů.

Pozdní starší dospělost je základním mezníkem v počátku výraznějšího stárnutí. Zhoršují se základní smyslové funkce (zrak a sluch, klesá tělesná síla a pohybová koordinace, zpomaluje se rychlost a pohotovost reakcí, stále častěji se objevují různé zdravotní potíže a člověk si tak snáze uvědomí svou zranitelnost. U žen se objevuje menopauza, což mohou brát jako ztrátu své ženské role. V tomto věku také získávají starší dospělí novou roli a tou jsou prarodiče.

Dospělý jedinec má v oblasti dobrovolnictví velmi široké pole působení. Může si vybrat, s kým a kde chce pracovat, jestli v ČR nebo v zahraničí a jak dlouho. Člověku v mladé dospělosti bychom mohli doporučit dobrovolnictví v zahraničí, neboť mladý člověk je velmi adaptabilní a byla by to pro něj určitě zajímavá zkušenost. Dospělému ve středním věku můžeme doporučit dobrovolnictví např. v zahrádkářství či na ekologických akcích, protože zde by mohl být aktivní a mohl by získat zase fyzickou kondici. V poslední fázi dospělosti je dobrovolnictví přínosem především kvůli již získaným životním zkušenostem, které mohou pomoci mladým lidem najít správnou cestu v životě. Pro tyto starší jedince je také vhodné věnovat se seniorům, protože se do těchto lidí mohou lépe vcítit. Mohou tak upotřebit zkušenosti z péče o vlastní rodiče. I když doporučujeme spoustu různých oblastí nebo zařízení, vždy si může dobrovolník sám vybrat, kde chce působit a s kým pracovat. Limity nejsou dány.

2.2.7 Stáří

Stáří má podle Vágnerové (2000, s. 489) „v rámci celého života určitý smysl, jeho hlavním úkolem je dosažení integrity v pojetí vlastního života. Jeho hlavním úkolem je dosažení integrity v pojetí vlastního života. Integrita stáří závisí na zvládnutí úkolů

předchozích vývojových stádií. Starý člověk je obrácen do minulosti, má tendenci bilancovat a hodnotit. Stáří přináší nové úkoly a zkušenosti, s nimiž je třeba se vyrovnat. V průběhu stáří dochází k postupnému zhoršování všech tělesných funkcí. Tento proces je individuálně variabilní a závisí na interakci dědičných předpokladů a vlivů vnějšího prostředí. Ve stáří dochází ke kumulaci různých chorob, k tzv. polymorbiditě. Stáří mění zevnějšek člověka a tímto způsobem ovlivňuje jeho sociální status. Mění se také psychické fce. Některé jsou způsobeny biologickými změnami, jiné jsou důsledkem působení roznych psychosociálních faktorů.

Nejčastější problém ve stáří je nedostatečná komunikace z hlediska poruchy sluchu, pomalejší artikulaci či vybavování si slov.

Co se týče dobrovolnictví ve stáří, tak senioři jsou velmi cenou skupinou. Mají hodně životních zkušeností, určitý nadhled a také spoustu času, který mohou věnovat potřebným lidem. Vhodné jsou pro ně ty dobrovolnické práce, které zvládnou psychicky i fyzicky. Často čtou rádi dětem, povídají si s ostatními seniory, dělají přednášky o svém životě a o životě jiných. Jsou výbornými společníky, jak do dětského kolektivu jako vzor babičky či dědy, tak do starších kolektivů, například mezi seniory.

2.3 Proč chci být dobrovolníkem?

Tato zdánlivě jednoduchá otázka v sobě skrývá velké množství proměnných. Tyto proměnné lze nazvat motivy. Jednotlivé motivy vytvářejí celkovou motivaci, což lze považovat za jakýsi celkový důvod, smysl nebo příčinu chování. Pomocí statistické hypotézy byly vytipovány tři základní deklarované motivace k dobrovolnictví. Jde o motivace, které se navzájem prolínají, avšak jedna bývá vždy dominantnější než ty ostatní. Podle Tošnera (2002, s. 47) jsou motivace rozděleny na:

- **Konvenční či normativní motivace**

Tyto motivace k dobrovolnictví mají, jak již název napovídá, konvenční charakter. Jedinec se stal dobrovolníkem proto, že jej k tomu vedly morální normy buď svého nejbližšího okolí, nebo obecná neformální pravidla chování v dané společnosti. Tato motivace je dominantní u 41% českých dobrovolníků. Jde především o vliv očekávaného vzoru chování v kruhu rodiny a známých, ale i o morální imperativy širšího společenství. Konvenční motivace převládá u jedinců převážně s náboženským vyznáním, kterým

imponují například dárcovské aktivity jejich blízkých přátel. V širším slova smyslu se tato motivace opírá o křesťanské morálky a představy o správném způsobu života. Její nositelé se stávají dobrovolníky zejména proto, že se to sluší a patří. Konvenční či normativní motivace se nejčastěji vyznačují u starších lidí okolo 60 let a více, kteří jsou věřící.

- **Reciproční motivace**

Reciproční motivace orientují svého nositele k tomu, aby hledal v dobrovolnictví obohacení či pozitivní prvky, které by byly přínosné i jemu samému. Lidé s touto motivací chápou svoji dobrovolnickou práci jako organické spojení dobra pro jiné a vlastního prospěchu. Typický je pro ně získávání nových zkušeností, navazování nových vztahů a snaha uplatnit svoje schopnosti a udržovat se prostřednictvím dobrovolnické práce v kondici. Tato pragmatická motivace má vliv na rozhodování 37% českých dobrovolníků a je patrná hlavně u mladých lidí okolo 30 let s jednoznačně ateistickým světonázorem.

- **Nerozvinutá motivace**

Jde o motivaci, která se omezuje na soubor prvků vytvářejících základní prostor pro rozhodování dobrovolníků. Jde o prvky, jako je důvěra v organizaci, pro niž bychom měli pracovat, přesvědčení o smysluplnosti dobrovolné práce v konkrétním případě a pocit, že se prostřednictvím dobrovolnictví mohou lidé podílet na šíření dobré myšlenky. Dominantní vliv nerozvinuté motivace k dobrovolnictví se vyskytuje u vysokoškoláků a osob přináležejících k střední a starší generaci (od 46-60let).

„Z rozhovorů a anket se stovkami dobrovolníků vyplývá, že se ti čeští od těch západních příliš neliší. Společně se shodli na tom, že dobrovolnictví jim přináší nové zážitky, zkušenosti, přátelé, možnost seberealizace i možnost být někomu užitečný. Ti západní by ještě dodali: „No to je přece normální někomu pomáhat, to se prostě dělá...“ Znamená to, že je mezi nimi více těch, u nichž hraje roli motivace normativní. Pravděpodobně bychom jí s určitou dávnou odvahou mohli nazvat altruistická v pravém slova smyslu.“

2.3.1 Nebezpečné motivy

Podle Tošnera (2002, s. 45) motivy dobrovolníků nemusí být vždy jednoznačně prospěšné pro ostatní. Přehled nevhodných, někdy až nebezpečných motivů pro dobrovolníky (Vignerová in Tošner, 2002, s. 46):

„Každý, kdo zodpovídá za práci s dobrovolníky, by měl být informován o existenci motivů, které jsou zejména pro nezištnou službu jiným lidem nebezpečné.“ Každá organizace by měla tyto motivy rozpoznat a zájemce o spolupráci s více zápornými motivy jednoznačně odmítnout. Díky následujícím 9 motivům by měla organizace hledající dobrovolníky zvýšit svou opatrnost:

- 1.) Soucit vedoucí k degradaci klienta.**
- 2.) Nepřiměřená a zbytečná zvědavost.**
- 3.) Služba pramenící z pocitu povinnosti.**
- 4.) Skutkaření, snaha si něco zasloužit.**
- 5.) Touha obětovat se, osobní neštěstí, se kterým si uchazeč neví rady, a proto chce ve službě hledat vlastní duševní rovnováhu.**
- 6.) Osamělost a z ní pramenící touha po přátelství.**
- 7.) Pocit vlastní důležitosti, nenahraditelnosti.**
- 8.) Nedostatek sebeúcty a s ním spojená touha potkat ještě ubožejší lidi.**
- 9.) Panovačnost, touha ovládat jiné a uplatňovat svůj vliv.**

Ve všech těchto případech deklarovaná snaha pomoci zakrývá skutečnou touhu po moci nad někým jiným, po uznání apod. Pokud je nebezpečný motiv velmi silný, nebo je kombinován s některým z dalších negativních motivů, může nerozeznán silně poškodit klienta a vztahy mezi členy dobrovolnického týmu.“

Obecně lze říci, že dobrovolníkem může být pouze ten, kdo je vyrovnaný sám se sebou a se svým osudem a kdo nechce lidem vládnout a ani příliš sloužit. Měl by to být člověk se správnými morálními hodnotami, který si váží sám sebe a svých schopností. V okamžiku, kdy potká člověka špatná životní zkušenost či přímo tragédie, měl by si svůj život vyřešit v první řadě ještě před tím, než bude pomáhat, aby mohl pomoci žít jiným lidem. V opačném případě pak vznikne člověk, který se uspokojuje nad neschopností a závislostí druhého, léčí si své komplexy a životní rány nad nešťastnými situacemi potřebného.

Podle Craiga (2007, s. 14) „nikdo nedokáže jednat na základě pouze čistých motivů. I ty neušlechtilejší činy vycházejí z čistých i nečistých, světlých i temných motivů. Zcela neprávem jsou tito lidé a jejich činy zesměšňováni nebo zostuzeni. Velkorysý dárců bývá téměř vždy veden motivem, aby byl oceňován právě jako velkorysý dárců – ale proto ještě jeho dar není méně hodnotný.“

2.4 Syndrom pomocníka, syndrom vyhoření a supervize

Syndrom pomocníka je velmi nebezpečný v pomáhajících profesích a tím pádem i v dobrovolnictví. Podle Schmidbauera (2008, s. 16) syndrom pomocníka tkví v neschopnosti projevit vlastní city a potřeby, která se stala součástí osobnostní struktury. V ní se spojila se zdánlivě napadnutelnou fasádou v oblasti sociálních služeb a latentními fantaziemi o vlastní všemocnosti.

„Před šedesáti lety rozeslala americká farmaceutická firma Parke-Davis dotazníky 10 000 lékařů. Dotazníky měly přinést informace ohledně jejich zdravotním stavu. Ukázalo se něco víceméně typické pro podobné průzkumy: Výsledek byl přáním reality. Pouze půl procenta lékařů přiznalo, že trpí psychickými poruchami. Ideální představa lékaře schopného plnit všechny úkoly byla opět mocnější než skutečnost. Ve skutečnosti jsou lékaři přijímáni k pobytu na psychiatrických klinikách častěji než průměr obyvatelstva.“ (Schmidbauer, 2008, s. 18)

Zabývat se syndromem pracovníka má tedy smysl především v tom, že můžeme zlepšovat duševní hygienu lidí v pomáhajících profesích a tudíž i v dobrovolnictví, kdy je důležité vybudování si stabilních motivací.

Podle Chadimy (2007, s. 155) je syndrom „pomáhajících projev, jimiž některý pracovník pomáhající profese řeší své rané trauma odmítnutého dítěte. Protože trpí nedostatkem pochopení a uznání, chce si je opatřit ve vztahu, ve kterém má mocenskou převahu – ve vztahu k někomu, kdo je aktuálně v nevýhodě.“

Se syndromem pomocníka velice úzce souvisí syndrom vyhoření- nebo-li syndrom burn out. Ten je podle Chadimy (2007, s. 156) definován jako „soubor příznaků vyskytující se u pracovníků v pomáhajících profesích odvozený z dlouhodobé nekompenzované zátěže, kterou přináší práce s lidmi. Je to stav naprostého psychického, někdy i celkového vyčerpání doprovázeným s pocity beznaděje, obavami, popřípadě i zlostí. Klesá pracovní nasazení a tím i sebevědomí. V chování ke klientům je patrný zvětšující se odstup, důraz na pravidla a disciplínu, na formální stránky programů, na racionalitu, někdy i vysloveně odmítavé nebo negativní postoje.“

V tomto směru jsou nejvíce účinné preventivní supervize, které v těchto oborech umožňují přímo na místě bojovat proti vyhoření a podporovat pracovníky v hledání v jejich profesionálních rolích.

Podle Goldmanna (2007, s. 110) je supervize také „metoda, která umožňuje pracovníkovi pochopit, co brzdí jeho porozumění s klientem a co ho může účinně chránit před syndromem vyhoření. Supervize obsahuje složku podpory (nadhledu) i řízení (dohledu) a může se zaměřit na problém, na vztah nebo na průběh, zabývá se jednoduše tím, co překáží dobrému výkonu práce.“

Supervize dále lze dělit podle času na krátkodobé a dlouhodobé. Dále pak lze být na supervizi individuální, skupinové, na vzájemné konzultaci dvou kolegů, intervizi a autovizi – záleží, s kým spolupracujeme a kdo supervizi řídí. Každopádně „dobrá supervize pomáhá lépe využívat vlastní zdroje, reagovat na různé výzvy (pozitivní i negativní), vyrovnat a rozvrhnout si pracovní zátěž.“ (Goldmann, 2007, s. 112)

2.5 A co za to?

V případě rozhodnutí se pro dobrovolnictví a následné vykonání dobrovolnické práce (služby) nás může napadnout, co za vykonanou práci dostaneme. Jak jsme již dříve zmínili, podle zákona o dobrovolnické službě nemá dobrovolník nárok na finanční odměnu. Jaká tedy může být pro všechny dobrovolníky – samozřejmě kromě osobního dobrého pocitu, seberealizace a zkušeností – další odměna? Každopádně odměňování a ocenění dobrovolníků by podle Tošnera (2007, s. 84) měl být proces, který doprovází dobrovolníka celým jeho pobytem v organizacích. I pro ty jedince, kteří tvrdí, že pochvalu či ocenění nepotřebují, se najde vhodná forma odměny. Nepřirozenější a nejzákladnějším ocenění je pouhé slovíčko „děkuji“ – to patří mezi základní mezilidskou interakci. Slovíčko poděkování je naprostý základ pro ocenění dobré vůle dobrovolníka, a jakmile chybí základ, nemůžeme se divit, že dobrovolník bude ztrácet motivaci dále pokračovat ve své činnosti. Také je důležité, aby toto slovíčko bylo vyřčeno s co největší upřímností a zájmem o druhého.

Příležitostí, kdy dobrovolníkům poděkovat může být několik. Většinou se dobrovolníci setkávají o svátcích, nejčastěji o Vánocích, kde jejich „nadřizený“ vysloví děkovná slova směrem k dobrovolníkům za jejich dobré skutky. Na těchto akcích dobrovolníci mohou dostat nějakou malou pozornost, dárky nebo diplomy. Vhodná doba pro ocenění dobrovolníků je také období před létem, kdy spousta z nich přerušují dobrovolnickou činnost, a my potřebujeme, abychom se nám po létě vrátili. Příležitostí jsou také data, kdy má organizace výročí svého založení či další významné akce. Nemělo by se ani zapomínat na svátky či narozeniny dobrovolníků.

Nejméně jednou za rok by měl koordinátor spolu s vedením organizace uspořádat setkání dobrovolníků a zaměstnanců spojené s veřejným oceněním jejich zásluh a s předáním alespoň symbolické odměny. Další možností je uvedení jmen dobrovolníků ve výroční zprávě, pozvání dobrovolníků na neformální setkání týmu, na výlet, zájezd se zaměstnanci či klienty, zajištění volných vstupenek na sportovní či kulturní akci apod.

PRAKTICKÁ ČÁST

3 ÚVOD

Téma dobrovolníků je mi velice blízké, neboť dělám tuto činnost již skoro deset let. Začala jsem pomáhat dětem stejného věku s postižením již ve 12 letech a od té doby se této činnosti věnuji dále jako vedoucí a asistent v klubu handicapovaných dětí v Handicapu ve Zlíně, kde se pořádají různé jednodenní i pobytové akce s rodiči i bez nich. Skupina dobrovolníků v tomto zařízení je většinou složená z rodiny hendikepovaných dětí. Není zde pravidlem, že všichni mají pedagogické vzdělání a i tak jsou velmi kvalitními dobrovolníky. Chtěla jsem zjistit, zda je tato situace výjimkou.

V praktické části této práce se chci zaměřit na zmapování přehledu a zájmu obyvatel Zlínského kraje o dobrovolnictví. Snažím se zjistit motivy obyvatelstva k vykonávání této činnosti a zároveň chci porovnat zdánlivě obyčejné okolnosti jako rodinný stav, počet dětí či typ zaměstnání s účastí/neúčastí na dobrovolnictví. Výzkum bude probíhat na internetovém portále www.surveymonkey.com pouze pro obyvatele ze Zlínského kraje. Půjde o zmapování co nejširšího okruhu lidí v různém věku, pohlaví, sociálního statusu, vzdělání apod. Výsledky výzkumu mají přispět především k uvědomění si zdánlivě obyčejných faktorů člověka, které hrají při rozhodování být či nebýt dobrovolníkem velkou roli. Jako výstup z tohoto šetření vytvořím propagační leták ve stylu: „Jsem maminka dvou dětí a dobrovolnice. Jsem elektrikář a jsem dobrovolníkem. Jsme senioři a jsme dobrovolníky.“

3.1 Cíle výzkumu a vymezení výzkumného problému

Cílem výzkumu je zjištění informovanosti obyvatel Zlínského kraje o dobrovolnictví v tomto kraji, dále pak zmapování zájmu o dobrovolnictví účasti obyvatel na něm. Mou snahou je propagování myšlenky, že každý může pomáhat a být dobrovolníkem neohledně na věk, status člověka ve společnosti či vzdělání.

Definice výzkumného problému zní:

Jak velká je účast obyvatel Zlínského kraje na dobrovolnictví?

Podotázka:

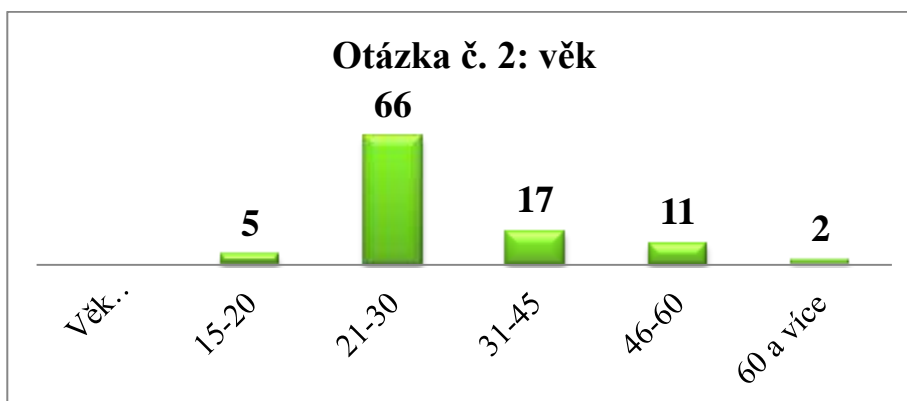
Jaké by byly nejdůležitější motivy pro rozhodnutí stát se dobrovolníkem?

3.2 Druh výzkumu

Zvolila jsem si výzkum kvantitativní. Objektivně a anonymně získávám informace o respondentech a tyto informace udávám do souvislostí. Mým cílem je zjistit, jestli dobrovolníky nejsou pouze studenti, ale také senioři, nezaměstnaní, lidé s dětmi, manažeři, lidé pracující v technické sféře a podobně. Z vlastní zkušenosti předpokládám účast na dobrovolnictví i u lidí, kteří nepracují či nestudují v oboru přímo humanitně založeném. Zároveň si myslím, že lidé ve věku adolescence – tj. 15-18 let dobrovolníky nejsou.

3.3 Výběrový soubor

Základním souborem, ze kterého jsem vycházela, jsou obyvatelé Zlínského kraje. Jednalo se o skupinový výběr – skupina byla „obyvatele Zlínského kraje“. Jako výzkumný vzorek jsem zvolila 101 osob, které by mohli být potenciálními dobrovolníky (zejména kvůli uveřejnění dotazníku na stránkách „HANDICAP (?)“ Zlín), ale zároveň by dobrovolníky být nemuseli. Na dotazník mi odpovědělo 77 žen (76%) a 24 mužů (24%). Více jak polovina – tj. 66 osob bylo ve věku 21-30 let. Dále pak odpovědělo 17 osob ve věku 31-45 let, 11 lidí uvedlo svůj věk v rozmezí 46-60, mladých – tj. lidí ve věku 15-20 let odpovědělo 5, a ve věku 60 a více let odpověděli 2 respondenti, jak lze vidět v následujícím grafu:

Graf č. 1: věk respondentů

U dotazníkové metody mi odpovědělo 100% očekávaných respondentů (tj. 101 lidí), neboť je daná maximální hranice počtu respondentů za Free účet bez poplatků na tomto portále. Podle survio.com můj dotazník dokončilo 63% respondentů, a nedokončilo jej 37%. Většina – tj. 59% vyplňovala můj dotazník 2-5 min., dále 30% jej vyplňovalo 5-10 min., 10-30 min. vyplňovalo dotazník 7% respondentů, 3% respondentů jej vyplňovalo

méně jak 1 min. a 1% respondentů jej vyplňovalo po dobu 1-2 minuty, což vypadá spíš na rychlé projetí otázek bez velkého soustředění se a pozornosti.

3.4 Výzkumná metoda

Jako výzkumné metodě jsem dala přednost dotazníku s cílem získat fakta a názory velkého počtu respondentů a ty dále zpracovat pomocí tabulek a grafů. Vytvořila jsem tedy jeden hlavní dotazník - pro všechny respondenty stejný. Před samotným uveřejněním dotazníku jsem se snažila s odstupem času vymyslet co nejvíce možných odpovědí, které by mohly respondenty napadnout. Téměř vždy jsem ale nakonec uvedla ještě možnost odpovědi „jiná“, která dává respondentům větší svobodu vyjádřit se podle jejich slov. Dotazník jsem distribuovala v elektronické podobě na dotazníkovém portálu www.surveymonkey.com. Odkaz na můj dotazník funkční jako www.surveymonkey.com/survey/d/N0J9L3Q2I3T3S9H7O jsem rozeslala na sociálních sítích, na stránkách humanitární organizace „HANDICAP (?)“ a pomocí mé rodiny distribuovala dál do sfér, které jsem potřebovala, tj. starší lidé a lidé s nehumanitárním zaměřením v práci či studiu. Dotazník byl anonymní a obsahoval jak uzavřené otázky, tak i polouzavřené a jednu otevřenou otázku. V 10 otázkách byla možná jedna odpověď, v 6 více odpovědí a v jedné dobrovolná slovní odpověď podle respondenta. Pro zpracování otázek jsem použila literaturu uvedenou v teoretické části a taktéž jsem čerpala z vlastních zkušeností z dobrovolnictví. Celková osnova dotazníku zněla: demografické údaje → porozumění pojmům → informovanost → osobní dobrovolnictví → motivace → propagace.

3.4.1 Dotazník

Podle Chrásky (2007, s. 163) je dotazník „způsob písemného kladení otázek a získávání písemných odpovědí. Samotný dotazník je soustava předem připravených a pečlivě formulovaných otázek, které jsou promyšleně seřazeny a na které dotazovaná osoba (respondent odpovídá písemně.“

Dotazník byl anonymní, obsahoval 17 otázek a délka vyplňování dotazníku (jak jsem již uvedla) se pohybovala mezi 5-10 minutami, což je poměrně krátká doba vyplňování. Všem respondentům byl rozdán stejný dotazník. Obsahově byl rozčleněn na několik částí:

- Otázky č. 1→7: **demografické** údaje (pohlaví, postavení ve společnosti, věk): uzavřené otázky (zde se právě nachází faktory jako počet dětí, studium, obor, práce, status, věk, pohlaví), u 7. otázky možnost více odpovědí + možnost „jiná“.
- Otázka č. 8: zmapování **porozumění pojmům** o dobrovolnictví, charitě, mezinárodní humanitární organizaci a nestátní neziskové organizaci, škála 1-5 bodů pro každý pojem, 1= vím naprosto přesně, co pojem znamená, 5= vůbec netuším, co daný pojem znamená.
- Otázka č. 9: zmapování **informovanosti** obyvatelstva o zařízeních spolupracujících s dobrovolníky ve Zlínském kraji, v případě neznalosti žádného zařízení ve Zlínském kraji je otázka ponechána bez odpovědi.
- Otázka č. 10→14: položky o **osobní dobrovolnické činnosti**:

Otázka č. 10: fakta o bytí dobrovolníkem, uzavřená otázka, jedna možná odpověď.

Otázka č. 11: fakta o časovém úseku dobrovolné pomoci, uzavřená otázka, jedna možná odpověď.

Otázka č. 12: fakta o místě, kde respondent působil jako dobrovolník, polouzavřená otázka, možnost více odpovědí + možnost „jiná“.

Otázka č. 13: fakta o náplni dobrovolnické činnosti respondenta, polouzavřená otázka s více možnými odpověďmi + možnost „jiná“.

- Otázka č. 14→15: **motivace** k dobrovolnictví:

Otázka č. 14: motivace v případě reálného dobrovolnictví v přítomném nebo minulém čase, polouzavřená otázka, možnost více odpovědí + možnost „jiná“.

Otázka č. 15: motivace v případě potencionálního dobrovolnictví, stejné motivy jako v předchozí otázce, polouzavřená otázka, možnost více odpovědí + možnost „jiná“.

- Otázka č. 16→17: **propagace** dobrovolnictví:

Otázka č. 16: fakta o setkání se s nabídkou být dobrovolníkem, uzavřená otázka, možná jedna odpověď.

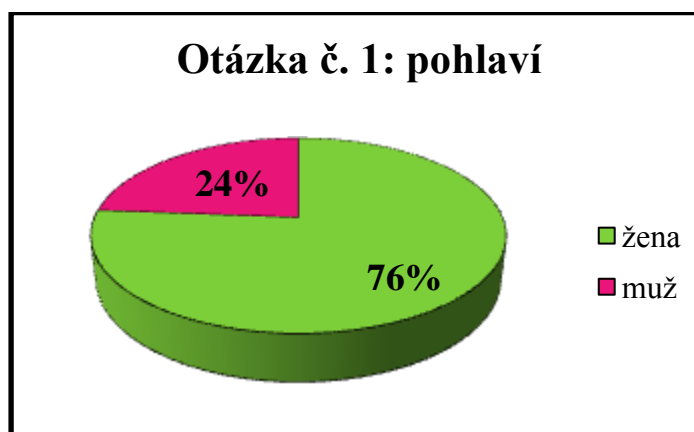
Otázka č. 17: fakta o způsobu získání konkrétní nabídky stát se dobrovolníkem, polouzavřená otázka, možnost více odpovědí + možnost „jiná“.

3.5 Způsob zpracování dat

Data z dotazníkového šetření jsem vyhodnocovala pomocí základní popisné statistiky. Četnosti jsem zadala do grafů s procenty, případně do tabulek. Na internetu jsem zaznamenala všechny odpovědi, ty jsem přenesla do tabulek a na základě těchto dat vytvořila grafy v editoru Microsoft Excel. Grafy obsahují procentuální i číselné znázornění odpovědí, a tím i výsledky výzkumu. Každý graf je doplněn mým komentářem pro lepší pochopení. Všechny odpovědi v možnosti „jiné“ odpovědi jsem slovně doplnila pod graf a přikládala jim stejnou váhu jako těm standardním.

3.6 Vyhodnocení dotazníku

Celkem jsem vyhodnocovala 101 vyplněných dotazníků. Jako první jsem vyhodnotila demografické údaje:

Graf č. 2: pohlaví respondentů

Jak je jasně poznat z grafu a jak bylo již dříve zmíněno, převážná většina respondentů byly ženy. Kategorii žen jsem dále vyhodnotila takto:

Status/věk	15-20	21-30	31-45	46-60	60 a více
Vdaná	0	4	7	6	1
Svobodná	4	48	5	2	0
Vdova	0	0	0	0	0
Studentka	4	39	0	0	0
Pracující	0	11	12	7	0
Nezaměstnaná	0	0	0	1	0
Rodič na rodičovské dovolené	0	2	0	0	0
Seniorka	0	0	0	0	1
CELKEM = 77 ŽEN	4	52	12	8	1

Tabulka č. 1: respondentky ženy

Ve věku od 15-20 let odpověděly 4 svobodné studentky (souvislost s dobrovolnictvím se budeme zabývat až u otázky č. 10). Ve věku 21-30 let odpovědělo 52 žen, převážná část dotazovaných byla svobodných, což lze očekávat díky dnešním moderním trendům oddalovat manželství a mateřství. Velká část takto mladých žen byly studentky a 11 z nich pracovalo. Pouze 4 ženy v tomto věku jsou vdané (ale žádná vdova v žádné z věkových kategorií) a pouze 2 ženy byly na mateřské dovolené. Zde je vidět generační rozdíl mezi těmito mladými ženami a jejich matkami. Ty by byly v jejich věku téměř všechny vdané a s dětmi. Ve věku 31-45 let z 12 respondentek bylo nejvíce žen pracujících. Zde již je 7 žen vdaných a 5 svobodné. Všechny ženy v této kategorii pracují. Celkem 8 žen odpovědělo v kategorii 46-60 let. 7 z nich pracuje a jedna je nezaměstnaná. Většina žen v tomto věku je vdaných a 2 ženy jsou svobodné. V kategorii seniorky – tj. 60 a více let odpověděla pouze 1 respondentka. Tato žena je vdaná. Celkem odpovědělo 77 žen.

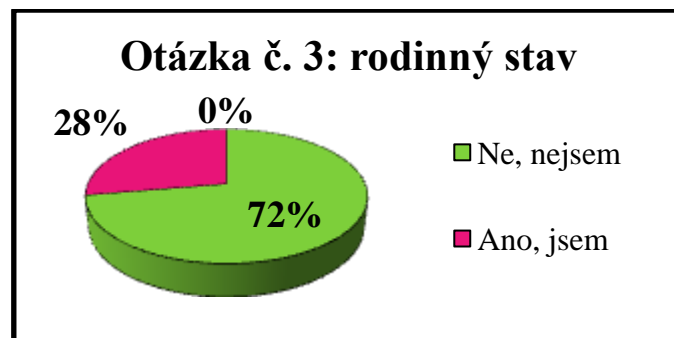
Co se týče mužů, demografické údaje jsou následující:

Status/věk	15-20	21-30	31-45	46-60	60 a více
Ženatý	0	2	4	3	1
Svobodný	0	12	2	0	0
Vdovec	0	0	0	0	0
Student	0	6	0	0	0
Pracující	0	7	6	3	0
Nezaměstnaný	0	1	0	0	0
Rodič na mateřské dovolené	0	0	0	0	0
Senior	0	0	0	0	1
CELKEM = 24 MUŽŮ	0	14	6	3	1

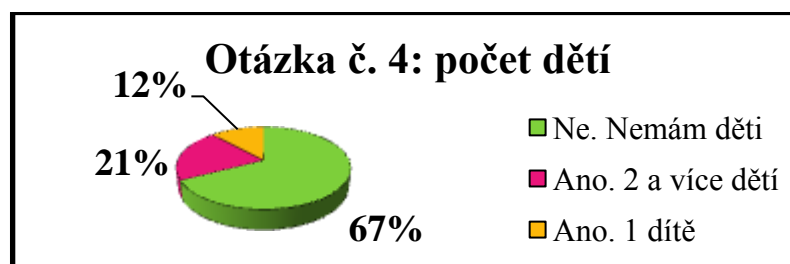
Tabulka č. 2: respondenti muži

Ve věku od 15-20 let bohužel na můj dotazník neodpověděl nikdo. Od 21-30 let odpovědělo 14 respondentů, z toho v tomto věku bylo 12 svobodných a 2 ženatých mužů (žádný vdovec v žádné z věkových kategorií). Pracující bylo 7 mužů a studentů bylo 6. Jeden muž byl nezaměstnaný. Ve věku 31-45 let, kdy odpovědělo 6 dotazovaných, byli 4 ženatí a dva svobodní. Zde vidíme větší počet ženatých mužů díky posunutí hranici vstupu do manželství, oproti mladší generaci. Všichni dotazovaní v tomto věku byli pracující lidé. V kategorii 46-60 let odpověděli pouze 3 muži. Všichni tři byli ženatí a pracující. 60 a více let – tento věk uvedl pouze jeden respondent, který je ženatý a senior. Celkem odpovědělo 24 mužů.

Další obecné demografické údaje:

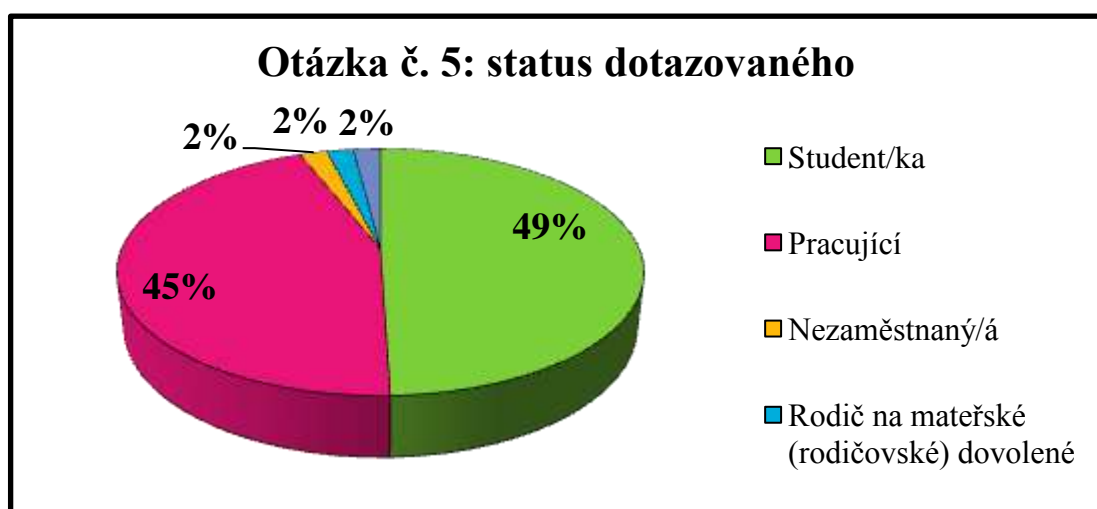

Graf č. 3: rodinný stav respondentů

Graf č.4: počet dětí respondentů

Celkově bylo 72% svobodných, 28% ženatých a ani jeden vdovec/vdova. Dále většina – tj. 67% dotazovaných nemá děti, 21% má 2 a více dětí a 12% má jedno dítě. Tyto informace budu dále zpracovávat při souvislostech mezi dobrovolnictvím a druhem povolání, počtem dětí, pohlavím a věkem.

Graf č.5: status dotazovaného

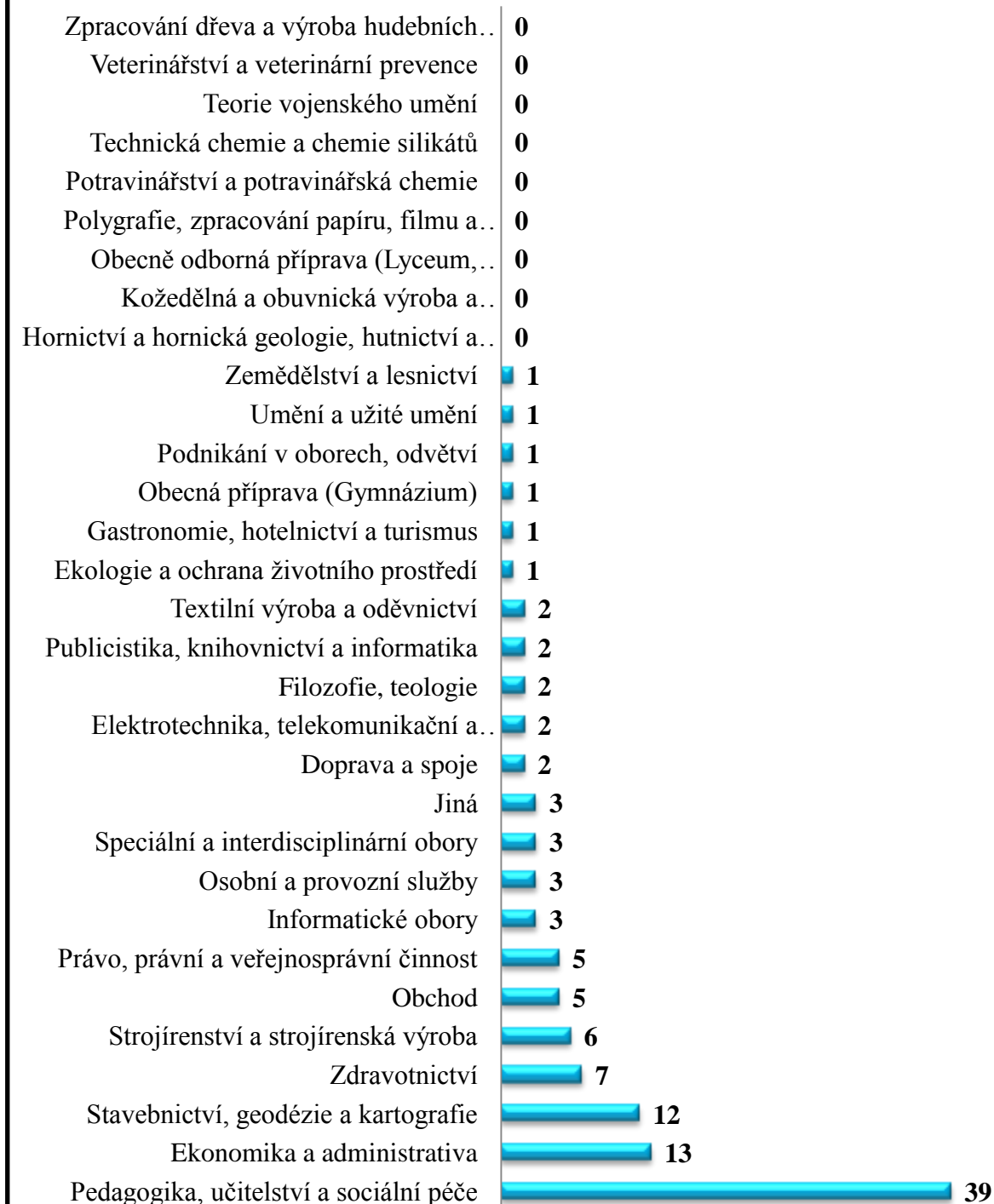
Celkový status respondentů je následující: pracujících a studentů byla téměř stejná polovina. O trochu častěji na můj dotazník odpovídali studenti, což bude pravděpodobně díky distribuci dotazníku na sociálních sítích a díky spolužákům na univerzitě. Další skupiny jako nezaměstnaní, rodič na mateřské (rodičovské) dovolené a senioři odpovídali ve 2 % všech dotazovaných.

Graf č. 6: ročník studia

Co se týče studia dotazovaných, tak celých 49 z odpovídajících nestudovalo. Díky mým spolužákům z vysoké školy byla nejčastěji zastoupena skupina studentů 3. ročníku vysoké školy. Poté, jak vidíme v grafu, následují studenti univerzity a to druhé a první ročníky, následně střední školy a doktorské studium.

Otázka č. 7: pracovní/studijní zaměření

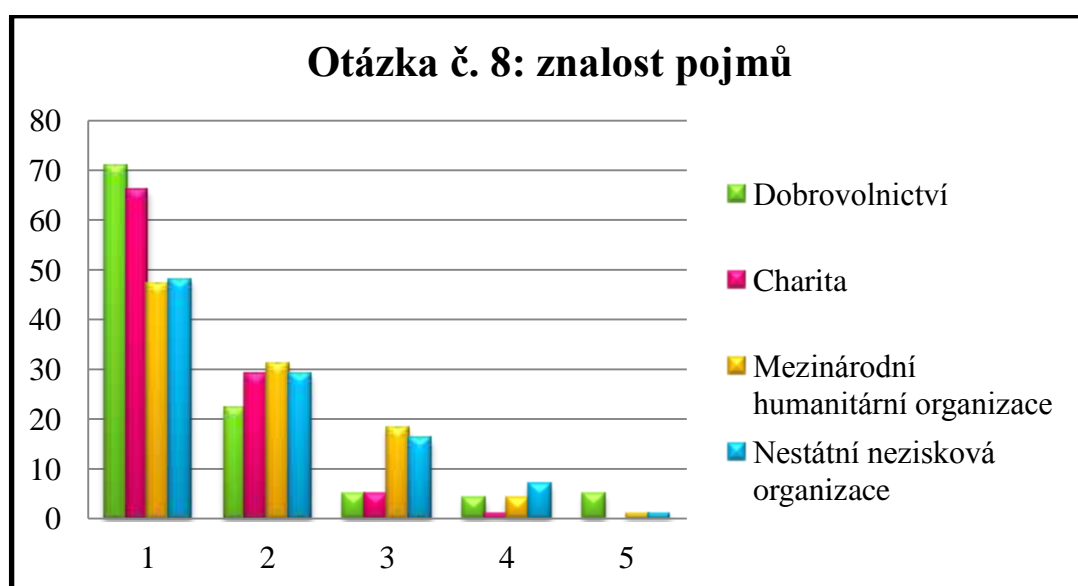
Graf č. 6: pracovní/studijní zaměření

Nejvíce respondentů studuje nebo pracuje v pedagogické sféře, následuje ekonomika a administrativa, poté stavebnictví, zdravotnictví atd. Mezi odpovědi „jiné“

patří: *Teplárenství a výroba elektřiny, práce s dětmi v SK, Ovládání rizik*. Tato data vypovídají o celkovém zaměření všech respondentů, avšak detailně jej budu rozebírat přímo v otázce č. 10.

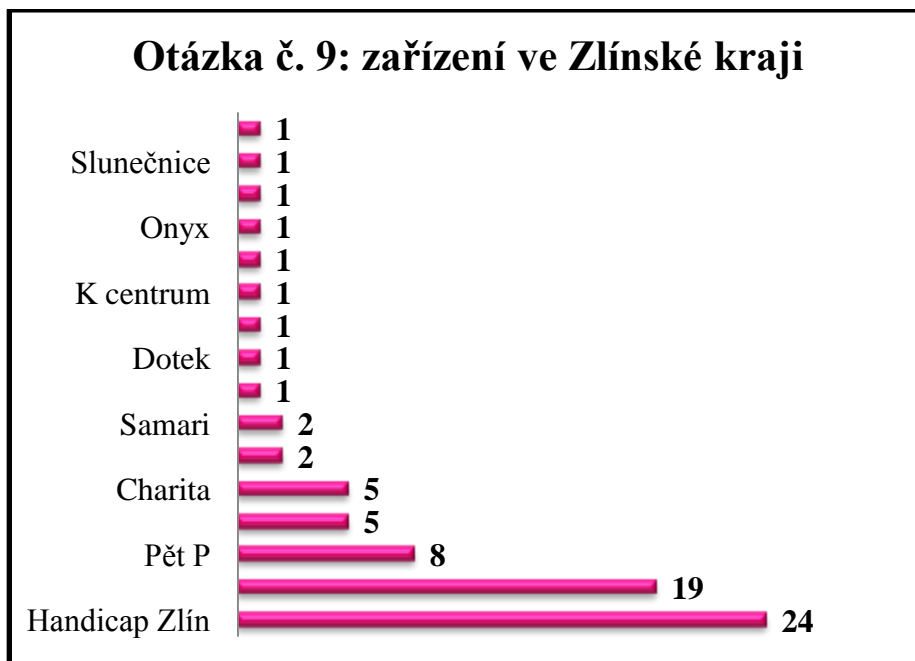
Po demografických údajích následuje otázka mapující porozumění pojmů jako dobrovolnictví, charita, mezinárodní humanitární organizace a nestátní neziskové organizace. Respondenti vybírali ze škály pěti bodů, jak je vidět v následujícím grafu:

(1 = vím naprosto přesně, co daný pojem znamená, 5= vůbec netuším, co daný pojem znamená)

Graf č. 7: znalost pojmů

Zde vidíme, že respondenti neměli s pojmy a jejich chápáním velké potíže. Tři čtvrtina věděla naprosto přesně, co je to dobrovolnictví a charita. Co se týče mezinárodních humanitárních organizací (MHO) a nestátních neziskových organizací (NNO), zde pouze polovina respondentů věděla bez problémů, co znamenají tyto pojmy a co si pod nimi představit. Určitá míra neznalosti vypovídá u hodnoty 3, kterou téměř 20 lidí označilo u pojmu MHO a NNO.

Graf č. 8: zařízení ve Zlínském kraji

Otázka č. 9 mapuje informovanost respondentů o zařízeních ve Zlínském kraji. U této otázky byla možnost vlastní odpovědi. Většinou se sešly odpovědi typu: H?, Handicap, HANDICAP(?), český červ. Kříž, ČČK apod. Tyto názvy jsem dala do společné kategorie, protože byl jasně znát stejný význam slova. Nejvíce byl uveden právě Handicap Zlín, což je pravděpodobně díky uveřejnění dotazníku na stránkách této organizace. Zároveň ale byla velká znalost organizace Adry a preventivního programu Pět P. Předpokládám, že méně časté, ale za to mně známé zařízení jako Mádio, K centrum a Dotek, byly uvedeny díky osobní zkušenosti s tímto zařízením. Celkem bylo odpovězeno 16 konkrétních zařízení v 74 případech. I tak si ale myslím, že větší propagace těch organizací ve Zlínském kraji neuškodí.

Otázka č. 10 vyjadřuje fakta ohledně samotného dobrovolnictví. Obecně lze říci, že účast na dobrovolnictví v tomto šetření je vyrovnaná. Větší polovinu tvoří ale odpovědi záporného mínění. Celých 56% lidí odpovědělo, že nikdy nebyly dobrovolníky, jak vidíme níže v grafu:

Graf č. 9: účast na dobrovolnictví

U této otázky bych ráda zodpověděla tyto podotázky:

- 1.) *Jsou více dobrovolníky muži nebo ženy?*
- 2.) *V jakém věku jsou dobrovolníci nejčastěji?*
- 3.) *V jakém oboru pracují nebo jaký obor studují dobrovolníci?*
- 4.) *Jsou dobrovolníci spíše vdaní nebo svobodní lidé?*
- 5.) *Jsou dobrovolníky i lidé s vlastními dětmi?*

Na první a druhou podotázku odpovím pomocí dvou tabulek:

Status/věk	15-20	21-30	31-45	46-60	60 a více
Vdaná	0	4	1	0	0
Svobodná	1	27	1	0	0
Vdova	0	0	0	0	0
Studentka	1	24	0	0	0
Pracující	0	6	2	0	0
Nezaměstnaná	0	0	0	0	0
Rodič na mateřské dovolené	0	1	0	0	0
Seniorka	0	0	0	0	0
CELKEM = 34 DOBROVOLNIC	1	31	2	0	0

Tabulka č. 3: dobrovolnice ženy

Co se týče účasti na dobrovolnictví, z celkového počtu 77 žen bylo dobrovolnicemi 34 žen. To je 26,18 % z celkového počtu dotazovaných. Nejčastěji jsou dobrovolnice ve věku 21-30 let a jsou to především svobodné studentky, což se dalo očekávat. V tomto věku, kdy je mladý člověk svobodný a jako student a má dostatek času, se může věnovat právě dobrovolnické činnosti. Ovšem v této věkové kategorii se najde i 6 pracujících dobrovolnic, u kterých jde jasně vidět, že dobrovolnictví lze zvládat společně s prací. Ve věku 31-45 let jsou z celkových 77 žen pouze 2 dobrovolnice, což mi přijde poměrně malý počet. Ještě horší je to s kategorií nad 46 let. Zde není dobrovolnice ani jedna. Je tedy zřejmé, že propagace by se měla zaměřovat i na tuto věkovou skupinu a ne pouze na studentky. Stejně tak je špatná situace u žen ve věku 15-20 let. Zde se našla pouze jedna svobodná studentka jako pomocná síla. I zde by měl zapůsobit management dobrovolnictví.

Status/věk	15-20	21-30	31-45	46-60	60 a více
Ženatý	0	2	1	0	0
Svobodný	0	6	1	0	0
Vdovec	0	0	0	0	0
Student	0	3	0	0	0
Pracující	0	5	2	0	0
Nezaměstnaný	0	0	0	0	0
Rodič na mateřské dovolené	0	0	0	0	0
Senior	0	0	0	0	0
CELKEM = 10 DOBROVOLNÍKŮ	0	8	2	0	0

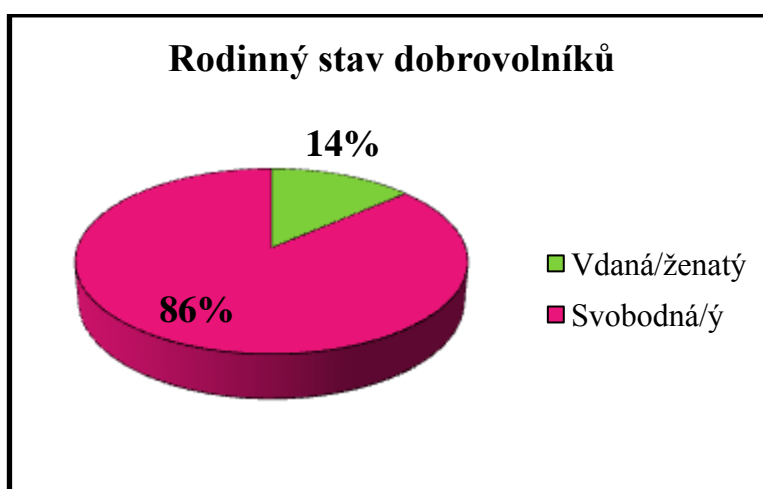
Tabulka č. 4: dobrovolníci muži

Jak tedy lze vidět, nejvíce dobrovolníků – tj. 24d. pracuje či studuje v oboru pedagogickém, učitelském a sociálním. Tohle číslo se dalo očekávat, neboť tito lidé pracující v blízkém kontaktu s lidmi asi nejvíce vnímají potřebu pomoci u nemocných, handicapovaných či sociálně slabých. Dobré zjištění je, že celých 18 dobrovolníků (zdravotnictví nepočítám) má pracovní či studijní zaměření zcela rozdílné než právě pedagogiku, sociální vědy apod. Lze tedy s jistotou říct:

Povolání či studium v technické sféře není v dobrovolnictví překážkou.

Tuto myšlenku by měli zařízení a organizace dál šířit prostřednictvím letáků a plakátů do veřejných prostor a do prostorů zdánlivě nehumanitárních – továrny, obchody s nářadím, stavební materiály apod.

Zdali jsou dobrovolníci spíše svobodní lidé, nebo se mezi nimi najde i vdaná dobrovolnice nebo ženatý dobrovolník nám ukáže následující graf:

Graf č. 10: rodinný stav dobrovolníků

Rodinný stav dobrovolníků je poměrně jasný. Celých 86% ze všech respondentů, tedy 38 dobrovolníků je svobodných a dalších 14% ze všech respondentů, tedy 6 žije v manželství. I když 14% není mnoho, je dobré vědět, že i v manželství je možné udělat si čas na dobré skutky. Odpověď na 4. podotázku je tedy zřejmá:

Naprostá většina dobrovolníků je svobodných.

V tomto dotazníkovém šetření mě taktéž zajímalo, jestli mají dobrovolníci děti, nebo dobrovolnictví narozením vlastních dětí končí. Analýza výsledků vyšla následovně:

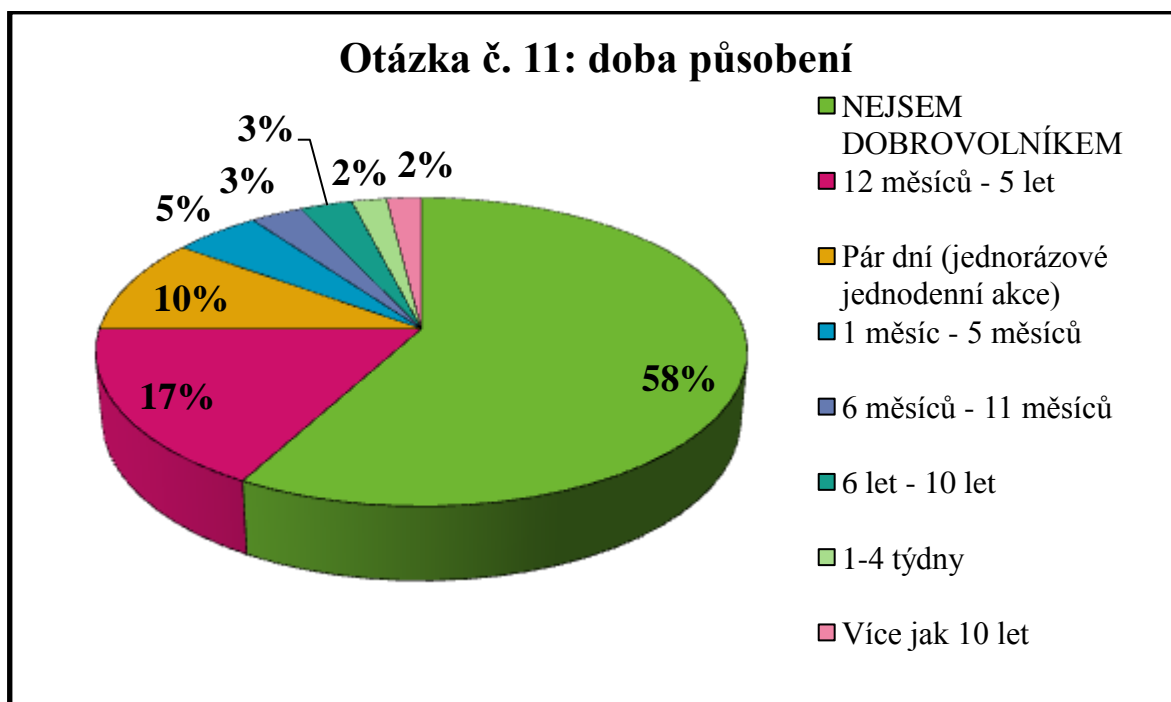
Děti	četnost
dvě a více	4
jedno	5

Tabulka č. 6: počet dětí dobrovolníků

Z této tabulky vyplývá, že z celkového počtu dobrovolníků, tj. 44 má děti dohromady 9 lidí. 4 dobrovolníci mají dokonce dvě a více dětí a dalších 5 dobrovolníků má jedno dítě. Je tedy zajímavé, že ani počet dětí nemusí být překážkou ve vykonávání dobrovolné pomoci. Ovšem jsou to pouhé 3,96% ze všech dobrovolníků. Odpověď tedy na podotázku č. 5 zní:

I jako rodič je možné být dobrovolníkem.

Otázka č. 11 vyjadřuje časový úsek konkrétního dobrovolnictví u dotazovaného. Výsledky této otázky vyšly následovně:

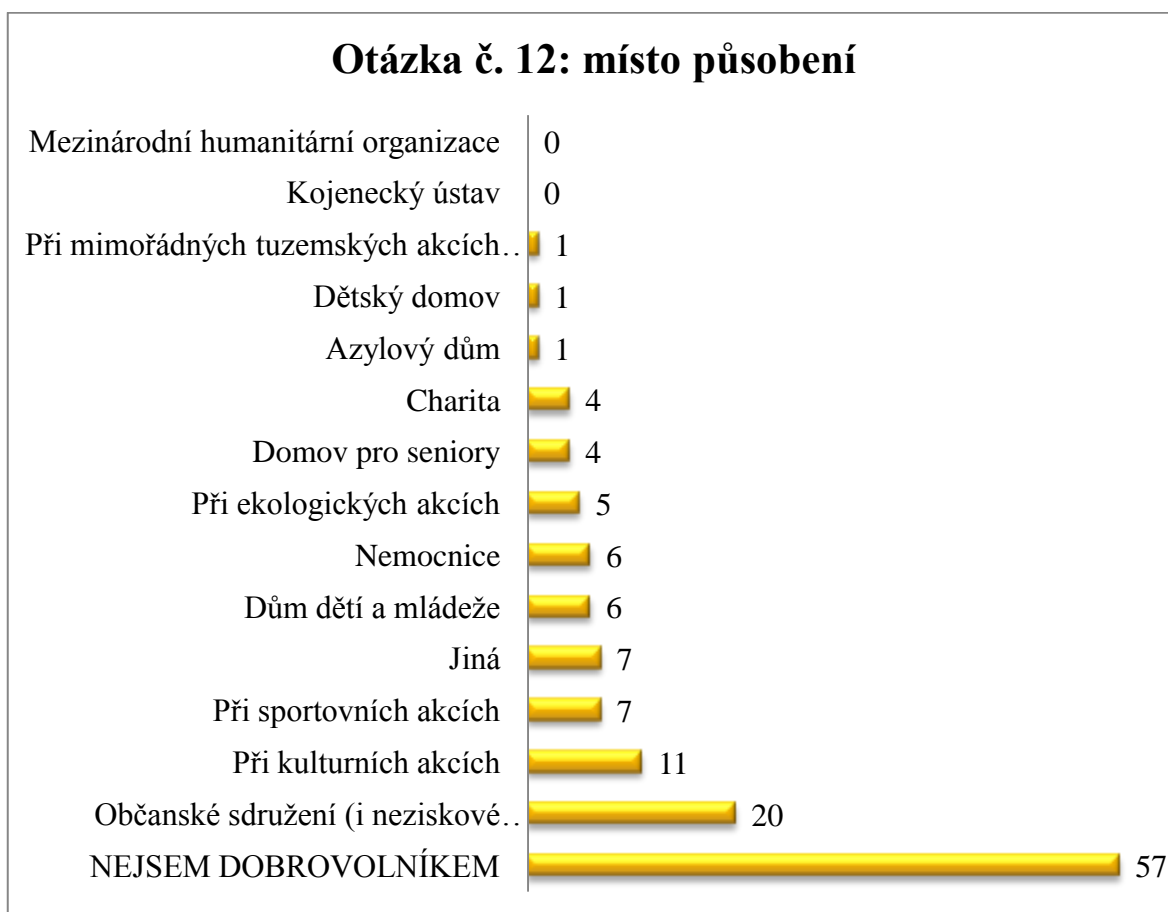

Graf č. 11: doba působení

58% dotazovaných uvedlo, že nejsou dobrovolníky, tudíž tato otázka je pro ně bezpředmětná. Zbýlých 42% ale dobrovolníky bylo a uvedlo, že celých 17% z nich působilo jako dobrovolník 1-5 let, což je úžasný výsledek. Zvláštní je, že paradoxně další

nejčastější zvolenou časovým rozmezím je „pár dní“ – 10% z odpovídajících. Takže se zde vyskytuje paradox, že buď dobrovolníci působí dlouhodobě v rámci několika let, nebo pomáhají při jednodenních akcích. Je zajímavé, že i když v malém počtu, tak přece se v šetření našlo i prát respondentů, kteří pomáhají víc jak 6 let a dokonce i více jak 10 let. Z tohoto šetření vyplývá, že je důležité se po jednorázových dobrovolnických příležitostech více věnovat pomáhajícím ve smyslu dlouhodobější návazné spolupráce.

Otázka č. 12 vypovídala o místě působení dobrovolníků. Vypsala jsem základní zařízení, ve kterých lze vykonávat dobrovolnickou činnost. Výsledky jsou následující:

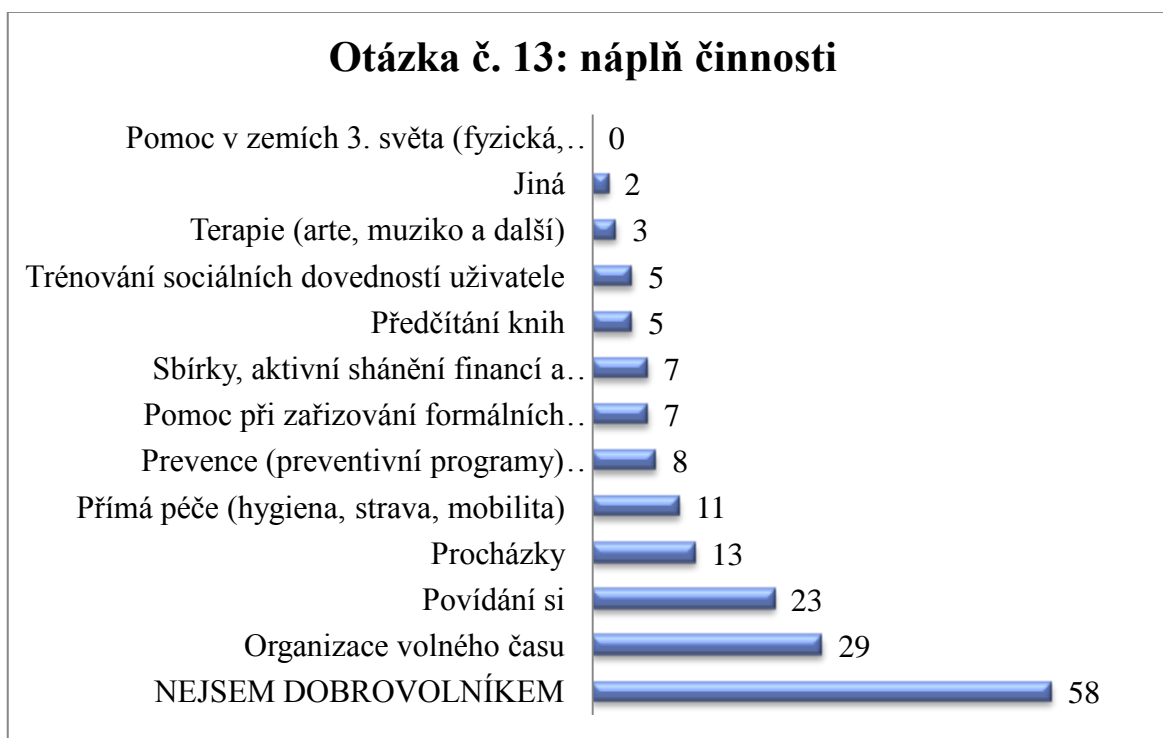
Graf č. 12: místo působení

Když pominu, že 57 respondentů není dobrovolníky, zbytek respondentů dělá dobrovolníky nejvíce v občanských sdruženích, dále pak dělají dobrovolníky při kulturních akcích, sportovních, jiných (vypsány níže), domy dětí a mládeže, nemocnice, při ekologických akcích atd. Celkem bylo označeno 73 institucí, ale dobrovolníků je 44, tudíž museli někteří označit více možností. Pozitivní zjištění je, že se dobrovolníci rozšířili téměř

do všech zařízení spolupracujících s dobrovolníky. Ovšem velmi negativní je, že v kojeneckých ústavech a v mezinárodních humanitárních organizacích není ani jeden dobrovolník. Na tuto sféru je nutné se také zaměřit v rámci managementu a marketingu dobrovolníků. Kojenecké ústavy se mají pravděpodobně rušit, ale v případě, že se jejich existence ponechá, je nutné se zaměřit i na tyto zařízení, neboť kojenci a batolata potřebují intenzivní péči a lásku stejně, nebo možná i více než ostatní.

Mezi „jiné“ odpovědi patří: *Integrační tábory Handicap Zlín, soukromé zařízení, Ateliér Zebra, Dobrovolný Hasičský Sbor, středisko výchovné péče, Program 5P, Pět P, škola.*

Otázka č. 13 vypovídala o náplni dobrovolné činnosti konkrétního dobrovolnictví.

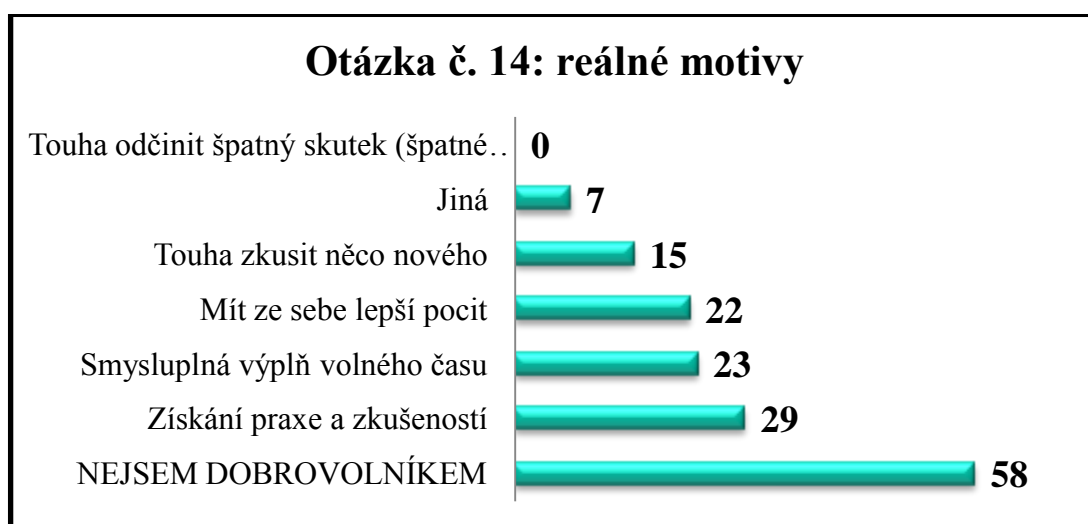
Graf č. 13: náplň činnosti

Nejčastěji se dobrovolníci zabývají organizací volného času. K dalším činnostem patří povídání si, což se zdá jako maličkost, ale např. při práci se seniory je to velmi efektivní činnost. Dále pak procházky, zejména důležité pro izolované osoby ve společnosti jako jsou senioři a těžce nemocní. 11 dobrovolníků pomáhá v přímé práci o uživatele služeb, dále pak je to prevence patologických jevů ve společnosti, pomoc při zřizování formálních záležitostí například na úřadech, sbírky, předčítání knih, trénování sociálních dovedností, terapie a jiné – vypsány níže. Je jasné, že při jednom dobrovolnickém odpoledni se seniorem strávíme čas povídáním na procházce, čtením knih, přímou péčí (např. pití kávy,

čaje atd.), terapií kdy s ním můžeme vzpomínat při fotografiích či si číst v knížkách. Proto bylo označeno celkem 113 bodů různých činností. Ovšem v souvislosti s předchozí otázkou je zřejmé, že pomoc v zemích třetího světa není dobrovolnickou náplní práce respondentů v tomto šetření. Je nutné proto poskytnout důležité informace, např. že je možné cestovat do zahraničí za dobrovolnickou činností od 18 let a je také možné si vybrat lokalitu, způsob práce i délku pobytu.

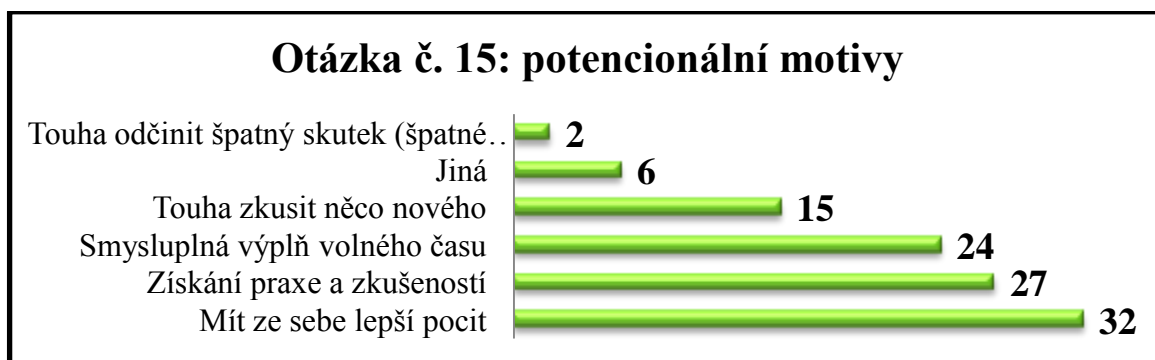
Mezi „jiné“ odpovědi patří: *výpomoc při zvláštních situacích, fyzická práce.*

Otázky č. 14 a 15 patří do skupiny otázek mapující motivy ke stání se dobrovolníkem. Tato otázka byla položena těm, co již dobrovolníky jsou a těm, kteří ne a kteří vypovídali o potencionální dostatečné motivaci se jím stát.

Graf č. 14: reálné motivy

„Jiná“: *tak trochu jiná skupina lidí, kamarádství, upřímnost, pohoda, čas strávený s přáteli, Touha pomáhat druhým, udělat lidem radost, Baví mě to! :), být s přáteli, POMOC.*

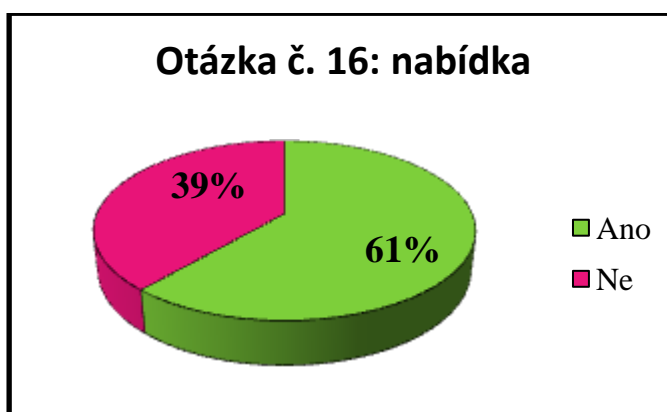

Graf č. 15: potencionální motivy

„Jiná“: *Mám takovou spoustu práce, že na dobrovolnictví nemám čas, jsem ráda, že se v noci můžu vyspat. Ulehčit život nemocnému nebo handicapovanému člověku. Pomoc těm, kteří to potřebují (3x).*

Mezi reálnými a potencionálními motivy jsou určité rozdíly. V reálných motivech u reálných dobrovolníků je nejdůležitější motivem získání praxe a zkušeností. Tudiž tito reální dobrovolníci dělají dobrovolníky za určitým ziskem. I když ten zisk není ve finanční podobě, ale v podobě zkušeností a praxe. Oproti tomu, respondenti, kteří nejsou dobrovolníky, považují za nejdůležitější motiv mít ze sebe lepší pocit. Což je možná více přijatelný motiv než získání praxe a zkušeností. Další výsledky jsou dosti podobné. V obou případech následují smysluplná vyplň volného času, touha zkusit něco jiného a jiné, což jsem vypsal pod každý graf. Rozdíl v poznámkách u prvního a druhého grafu je ten, že u prvního jdou vidět osobní zkušenosti, zážitek, přátelství a vlastní pocity. U druhého grafu v poznámkách byla jedna možnost, která jasně říkala, že na dobrovolnictví nemá na dobrovolnictví respondentka čas – myslím si, že spíše jde jen o to vybrat si správnou formu dobrovolnictví. Zajímavé je, že dva respondenti u druhého grafu požadovali důležitý motiv odčinění špatného skutku, což se v prvním grafu neobjevilo ani jednou. Z těchto dvou grafů vyplývá, že v marketingu dobrovolnictví bychom se měli zaměřovat na zvýraznění benefitů pro dobrovolníky jako je získání praxe a zkušeností do života, smysluplná vyplň volného času, lepší pocit ze sebe samého apod.

Otázky 16 a 17 se zabývaly propagací dobrovolnictví. Na otázku, zdali již respondenti dostali nabídku na dobrovolnictví, vyšly tyto výsledky:

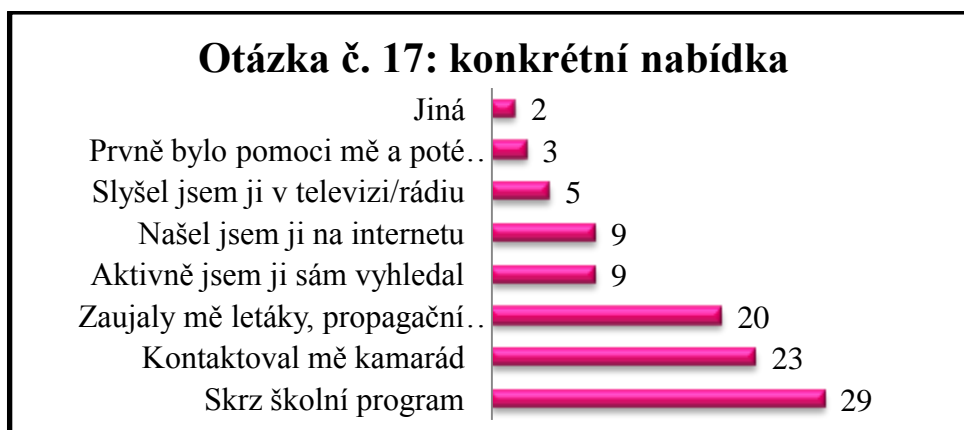

Graf č. 16: nabídka

Pozitivní výsledek je, že více jak polovina – tedy 61% respondentů dostalo nabídku být dobrovolníkem. Ovšem na dnešní mediální svět je možná pořád málo, vzhledem

k tomu, jak je pokročilé dobrovolnictví v zahraničí. Těch zbylých 39% snad bude osloveno v blízké době. Uspokojující % informovanosti je, myslím si okolo 85%.

17. otázka vypovídala o přesnější formě nabídky být dobrovolníkem. Zde jsou konkrétní nabídky a výsledky:

Graf č. 17: konkrétní nabídka

Nejčastějším získání informací o dobrovolnictví je díky škole a jejím jednotlivým programům. Já sama jsme se o dobrovolnictví poprvé dozvěděla stejně. Většinou to jsou protidrogové programy, jiné preventivní akce či programy pro děti organizované přímo ve škole ne v organizacích spolupracujících s danou školou. Jak je vidět, další častou formou distribuce dobrovolnictví je skrz mezilidské osobní vztahy, kdy o dobrovolnictví informuje dotazovaného jeho kamarád. Následuje kategorie letáků a propagačních materiálů, u kterých bych čekala vyšší procento. Na Univerzitě Tomáše Bati ve Zlíně, na fakultě humanitních studií i na veřejných společných prostorech jako jídelna, chodby a nástěnky jsou nabídky k dobrovolnictví či nějaké pomoci velmi časté. Překvapující výsledek je u možnosti aktivně samostatného vyhledání nabídky dobrovolnictví, což jsem očekávala na posledním místě. Ovšem ani televize či rádia nejsou úplně marná řešení, protože 5% odpovídajících našlo dobrovolnickou činnost tímto způsobem. Mezi „jiné“ odpovědi patří: *Info od vedoucího pracovníka. Přes matku jedné klientky...*

Podle výsledků této otázky by bylo nejučinnější ve shánění dobrovolníků osobní přímé setkání s potencionálními uchazeči při besedách, přednáškách, diskuzích apod. Ještě lepší situace by nastala, kdyby posluchači dotyčného osobně znali. Tento člověk by působil na škole a jako materiální distribuci by použil letáky a plakáty. To jsou spojené 3 hlavní faktory do souvislostí, jež by mohly mít největší účinek.

Zároveň z vlastních zkušeností znám, že velkou překážkou k dobrovolnictví bývá nevědomost, strach z neznámého a podceňování vlastních sil. Jakmile se lidem více přiblíží daná problematika a ta je zasáhne v osobní rovině – např. konverzace s handicapovaným, video o konkrétní činnosti jednoho konkrétního dobrovolníka, odstoupí strach a přijde zájem. A to je nejdůležitější.

3.7 Výsledky a interpretace

Empirický výzkum by v mnoha směrech přínosný. Díky němu jsme získali mnoho informací o dobrovolnictví ve Zlínském kraji a také o konkrétních dobrovolnicích ve Zlínském kraji. Lze říci, že jde o zpětnou vazbu pro všechny organizace ve Zlínském kraji, které spolupracují s dobrovolníky, spolupráci s nimi plánují nebo jsou přímo závislé na práci dobrovolníků. Výběrový soubor nebyl sice velký (zajímavé by bylo udělat stejný výzkum při zaplacené verzi, kdy je možné až 1000 odpovědí), ale zajímavý pro různorodost respondentů.

Otázky týkající povědomí pojmů ukázaly, že situace se znalostí dobrovolnictví, charity, MHO a NNO jsou velmi pozitivní. Lidé obecně vědí o těchto zařízeních a jen v minimu případů, byl některý z pojmů respondentovi naprosto neznámý.

Zajímavé bylo také zjištění znalostí konkrétních zařízení, kde i tady situace nedopadla nijak tragicky. I když pravdou zůstává, že by se lidé měli dozvědět o zařízeních před tím, než s nimi budou mít osobní zkušenost.

Co se týče mé první výzkumné otázky, zjistili jsme, že 56% dotazovaných je dobrovolníky, což také není špatná situace. Jak jsem již uváděla, velmi uspokojivý výsledek by mohl být okolo 85% odpovídajících. Dalších 46% byly podle analýzy především ve věkové kategorii 15-20 let (což jsem předpokládala) a 45 a výše let v obou pohlavích. Na tyto věkové skupiny obyvatel Zlínského kraje je nutné se více zaměřit.

Důležitou informací jsou také prostředky získávání informací o dobrovolnictví, kdy již víme, že nejefektivnější zprostředkování informací je z osobního kontaktu včetně letáků. Efektivní je také začít s distribucí již ve škole a co se v dnešní době běžně děje, jak potvrdil výzkum. S těmito informacemi je možné, že se počet dobrovolníků zvýší.

Pozitivní je i potvrzení mého předpokladu a druhé hlavní cílové otázky, že dobrovolníci nejsou pouze studenti a pracující v humanitně zaměřené sféře. I když čísla

„technických dobrovolníků“ nejsou nijak vysoká, mohou jít ekonomové, stavaři, strojaři a informatici ostatním příkladem. Srovnání kvality práce dobrovolníka pracujícího v humanitní sféře a dalšího v technické sféře může být dále zkoumáno v dalších výzkumech.

Co se týče sociálního statusu, tak naprostá většina dobrovolníků je svobodných (36) a studujících (28) nejčastěji 3. ročník vysoké školy. Najdou se ale i takoví, kteří pracují, i když je jich podstatně méně než studentů (15). Pomáhajících respondentů s dětmi je celkem 9, z toho jeden je na mateřské/rodičovské dovolené. Žádný senior ani nezaměstnaný není dobrovolníkem v tomto šetření. Z toho vyplývá nutnost se více zaměřit na získání dobrovolníků s tímto sociálním statutem, zjistit jejich důvody proč nejsou dobrovolníky, naleznout jim individuální případ dobrovolnictví, který by jim vyhovoval a pokusit se o co nejdelší spolupráci.

Jako nejčastější a nejdůležitější motivy u dobrovolnictví jsou získání praxe a zkušeností, lepší pocit ze sebe samého a smysluplná výplň volného času. Časté odpovědi „jiné“ byly emoční pozitiva v podobě dobrého pocitu, přátelství a pomoci. U několika respondentů byla potřeba pomoci potřebnému tím nejdůležitějším motivem, na čem můžeme zakládat získávání dalších dobrovolníků.

Mezi hlavní zařízení, kde dobrovolníci nejčastěji působí, jsou občanské sdružení, kde vykonávají preventivní programy pro děti i dospělé, povídají si s uživateli, prochází se, věnují jim pozornost v přímé péči apod. Velkým upozorněním je nulová účast na pomoci v zahraničí v MHO. Ve Zlínském kraji je tedy nutné rozšířit informace o možnostech pomáhání na individuálně dlouho dobu s individuální náplní práce. Důvody, proč je malá účast na těchto zahraničních akcích ve Zlínském kraji mohou být v šetření dalších výzkumů.

3.8 Závěry výzkumu

Z uvedených výsledků jsme zjistili, že počet dobrovolníků ve Zlínském kraji je ucházející, (zhruba polovina všech respondentů) ale situace by mohla být lepší. Obyvatelé tohoto kraje mají jasno v pojmech o pomáhajících institucích a jsou schopni vyjmenovat konkrétní zařízení spolupracující s dobrovolníky. Zajímají se tudíž o své spoluobyvatele, kteří potřebují pomoc. Nejčastěji jsou dobrovolníci mladí studenti a mladí pracující lidé,

zejména ženy. Ve starším věku (od 46 let výše) je dobrovolnictví pro obyvatele jedna velká neznámá oblast, což se musí jednoznačně zlepšit.

Na základě výsledků můžeme objevit několik doporučení pro propagaci dobrovolnictví ve Zlínském kraji. Ty nejdůležitější jsou: propagovat dobrovolnictví ve všech sférách společnosti a to jak v humanitní (školy, úřady, obchody) tak i v technické (továrny, stavby, obchody pro stavební a zahradní práce, počítačové firmy apod.), zaměřit se na širší sféru obyvatel = starší lidé nad 46 let a to v obou pohlavích, zároveň mladší lidé 15-20 let v obou pohlavích – zejména chlapců + nezaměstnaní, senioři, matky s dětma, rodiče na rodičovské dovolené apod., a taktéž další doporučení je získávat dobrovolníky skrz školní programy osobním kontaktem dobrovolníka s dětmi a dospělými.

ZÁVĚR

Na závěr si můžeme odpovědět na otázku, kdo je ve Zlínském kraji dobrovolníkem a kdo nikoli. Zjistili jsme, že dobrovolnictví úzce souvisí s věkem a volným časem, kdy nejčastěji zastoupenou skupinou dobrovolníků byli svobodní studenti. Proto je důležité zaměřit se na skupinu pracujících, skupinu seniorů i lidí nad 45 let a také na obyvatele nepřicházející příliš do styku s lidmi s postižením nebo jiným znevýhodněním jako např. technici, stavbaři, zedníci a podobně. Propagační situace ve Zlínském kraji není vůbec špatná, ale potřebovala by lehce přeorientovat na širší skupinu obyvatel.

Jde především o to představit dobrovolnictví jako „možné“ pro všechny skupiny obyvatel, a zároveň ji představit jako zajímavou činnost, kdy nejdůležitějším úkolem dobrovolníka je ulehčení životní situace a vnesení světla do zdánlivě beznadějně či smutné situace.

Na tuto práci bychom mohli navázat zpracováním dalšího výzkumu ve Zlínském kraji a to ohledně „nezájmu“ o dobrovolnictví. Výzkum by se týkal pouze obyvatel, kteří nejsou dobrovolníky a zabýval by se nedostačujícími motivy či překážkami, kvůli kterým nejsou dobrovolníky.

Tato práce mi byla přínosem v tom, že jsem mohla poznat, jak se provádí výzkum velmi obecného šetření s konkrétními detailnějšími výsledky. Uvědomila jsem si, jak je důležité znát odbornou literaturu opírající se fakta a realitu v praxi. Nejzajímavější pro mě bylo zjištění existence syndromu pomocníka, o kterém jsme doposud nevěděla. Věřím, že po zjištění těchto výsledků se můžeme dívat na dobrovolnictví jako na činnost, která je pro každého možná, ale pouze s individuálním přístupem. Věřím, že se v budoucnosti stane dobrovolnictví automatickou a přirozenou součástí života každého člověka.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

BOUKAL, Petr. *Nestátní neziskové organizace (teorie a praxe)*. Praha: Oeconomica, 2009. ISBN 978-80-245-1650-9.

Česká republika. Zákon o daních z příjmů. In: *Sb.* Praha, 1992, č. 586.

Česká republika. Zákon o dobrovolnické službě. In: *Sb.* Praha, 2002, č. 198.

GOLDMANN, Radoslav. *Vybrané kapitoly ze sociálních disciplín*. 3. Olomouc: Univerzita Palackého Olomouc, 2007. ISBN 80-244-1454-6.

GRAIG, Adolf. *Nebezpečí moci v pomáhajících profesích*. Praha: Portál, 2007. ISBN 978-80-7367-302-4.

CHADIMA, Martin. *Dějiny charitativní péče*. Hradec Králové: GAUDEAMUS, 2007. ISBN 978-80-7041-632-7.

CHRÁSKA, Miroslav. *Metody pedagogického výzkumu: Základy kvantitativního výzkumu*. Praha: Grada Publishing, 2007. ISBN 978-80-247-1369-4.

KOLEKTIV AUTORŮ. *Přehled vývojové psychologie*. 2. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2008. ISBN 978-80-244-2141-4.

MERLÍČKOVÁ RŮŽIČKOVÁ, Růžena. *Neziskové organizace*. 11. akt. Olomouc: Anag, 2011. ISBN 978-80-7263-675-4.

RAKUŠANOVÁ, Petra a Barbora STAŠKOVÁ. *Organizovaná občanská společnost v České republice*. Praha: Professional Publishing, 2007. ISBN 978-80-86946-22-1.

SCHMIDBAUER, Wolfgang. *Syndrom pomocníka*. Praha: Portál, 2008. ISBN 978-80-7367-369-7.

TOŠNER, Jiří a Olga SOZANSKÁ. *Dobrovolníci a metodika práce s nimi v organizacích*. 2. vyd. Praha: Portál, 2006. ISBN 80-7367-178-6.

VÁGNEROVÁ, Marie. *Vývojová psychologie: dětství a dospívání*. 2. Praha: Univerzita Karlova v Praze, 2012. ISBN 978-80-246-2153-1.

VÁGNEROVÁ, Marie. *Vývojová psychologie: Dětství, dospělost, stáří*. Praha: Portál, 2000. ISBN 80-7178-308-0.

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

ČČK	Český červený kříž
LDN	Léčebna dlouhodobě nemocných
MHO	Mezinárodní humanitární organizace
NNO	Nestátní neziskové organizace
NO	Neziskové organizace
OPS	Obecně prospěšné organizace
OSN	Organizace spojených národů
PO	Příspěvková organizace

SEZNAM TABULEK A GRAFŮ

<i>Tabulka č. 1: respondentky ženy</i>	40
<i>Tabulka č. 2: respondentky muži</i>	41
<i>Tabulka č. 3: dobrovolnice ženy</i>	48
<i>Tabulka č. 4: dobrovolníci muži</i>	48
<i>Tabulka č. 5: povolání/studium dobrovolníků</i>	49
<i>Tabulka č. 6: počet dětí dobrovolníků</i>	51
<i>Graf č. 1: věk respondentů</i>	37
<i>Graf č. 2: pohlaví respondentů</i>	40
<i>Graf č. 3: rodinný stav respondentů</i>	42.
<i>Graf č. 4: počet dětí respondentů</i>	42
<i>Graf č. 5: status dotazovaného</i>	42
<i>Graf č. 6: ročník studia</i>	43
<i>Graf č. 7: pracovní/studijní zaměření</i>	44
<i>Graf č. 8: znalost pojmů</i>	45
<i>Graf č. 9: zařízení ve Zlínském kraji</i>	46
<i>Graf č. 10: účast na dobrovolnictví</i>	47
<i>Graf č. 11: rodinný stav dobrovolníků</i>	50
<i>Graf č. 12: doba působení</i>	51
<i>Graf č. 13: místo působení</i>	52
<i>Graf č. 14: náplň činnosti</i>	53
<i>Graf č. 15: reálné motivy</i>	54
<i>Graf č. 16: potencionální motivy</i>	54
<i>Graf č. 17: nabídka</i>	55
<i>Graf č. 18:konkrétní nabídka</i>	56

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha P1: plakát obecný

Příloha P2: plakát seniorka

Příloha P3: plakát rodič

Příloha P4: plakát ekonom

Příloha P5: plakát dívka

Příloha P6: dotazník

Příloha P7: kontakty na jednotlivé organizace

PŘÍLOHA P 1: PLAKÁT Č. 1

Každý může být DOBROVOLNÍKEM

Nezáleží na věku*, pohlaví, povolání, vzdělání, vyznání

... stačí mít dobrou vůli.

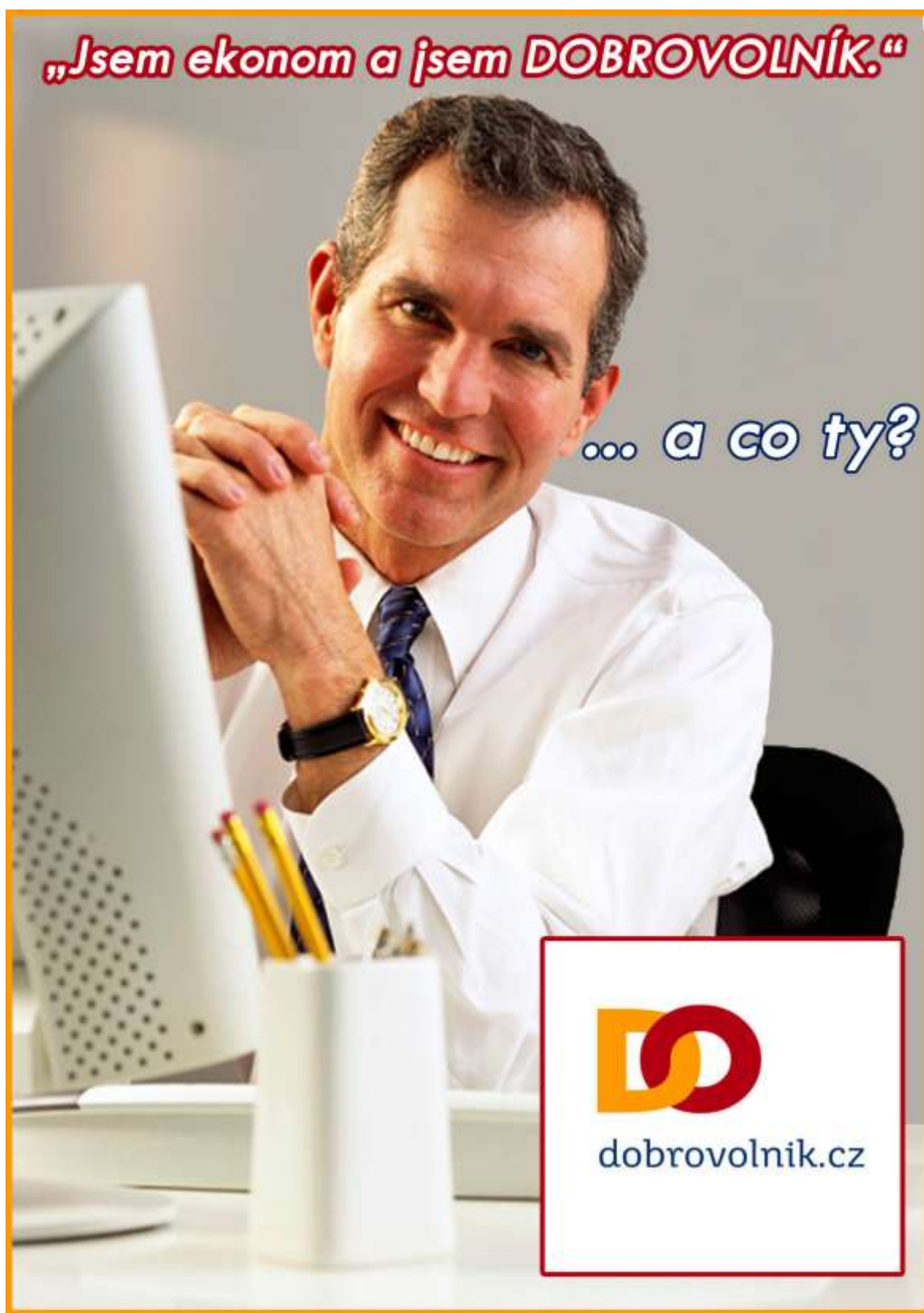
dobrovolnik.cz

**** oficiální dobrovolnictví je možné od 15 let se souhlasem rodičů***

PŘÍLOHA P3: PLAKÁT Č. 3

PŘÍLOHA P4: PLAKÁT Č. 5

PŘÍLOHA P6: DOTAZNÍK

Dobrý den,

jmenuji se Romana Morávková, jsem studentkou třetího ročníku Univerzity Tomáše Bati, obor Sociální pedagogika a v mé bakalářské práci se zabývám dobrovolnictvím ve Zlínském kraji.

Pomocí tohoto dotazníku se snažím zmapovat obecný přehled obyvatelů Zlínského kraje o dobrovolnictví a především ZÁJEM o dobrovolnickou činnost. Dotazník obsahuje 17 otázek a jeho vyplnění zabere maximálně 10 minut. V případě, že nejste dobrovolníky, Vás prosím o zaznamenání této skutečnosti do případné otázky pomocí odpovědi: "NEJSEM DOBROVOLNÍK". I pro ty, kteří dobrovolníky nejsou, se zde najde spousta zajímavých otázek. Prosím o vyplnění dotazníku pouze obyvatelé ZE ZLÍNSKÉHO KRAJE.

Všechny odpovědi všech respondentů jsou pro mě velmi důležité z důvodu provedení kvalitního výzkumu. Dotazník je anonymní.

Všem respondentům děkuji za jejich čas,

Morávková Romana

1. Jste:

- žena
- muž

2. Kolik je Vám let?

- 15-20
- 21-30
- 31-45
- 46-60
- 60 a více

3. Jste vdaná, ženatý?

- Ano, jsem

- Ne, nejsem
- Jsem vdovec/vdova

4. Máte děti? Popřípadě kolik jich máte?

- Ano. 1 dítě
- Ano. 2 a více dětí
- Ne. Nemám děti

5. Jaký je Váš status?

- Student/ka
- Pracující
- Nezaměstnaný/á
- Rodič na mateřské (rodičovské) dovolené
- Senior/ka

6. V případě, že studujete, v jakém jste ročníku?

- 1. ročník střední školy
- 2. ročník střední školy
- 3. ročník střední školy
- 4. ročník střední školy
- 1. ročník vysoké školy
- 2. ročník vysoké školy
- 3. ročník vysoké školy
- 4. ročník vysoké školy
- 5. ročník vysoké školy
- Doktorské studium
- NESTUDUJI

7. Jaký obor studujete, popřípadě v jakém oboru pracujete?

Lze označit více odpovědí

- Doprava a spoje
- Ekologie a ochrana životního prostředí
- Ekonomika a administrativa
- Elektrotechnika, telekomunikační a výpočetní technika
- Filozofie, teologie
- Gastronomie, hotelnictví a turismus
- Hornictví a hornická geologie, hutnictví a slévárenství
- Informatické obory
- Kožedělná a obuvnická výroba a zpracování plastů
- Obecná příprava (Gymnázium)
- Obecně odborná příprava (Lyceum, Praktická š., Rodinná š.)
- Obchod
- Osobní a provozní služby
- Pedagogika, učitelství a sociální péče
- Podnikání v oborech, odvětví
- Polygrafie, zpracování papíru, filmu a fotografie
- Potravinářství a potravinářská chemie
- Právo, právní a veřejnosprávní činnost
- Publicistika, knihovnictví a informatika
- Speciální a interdisciplinární obory
- Stavebnictví, geodézie a kartografie
- Strojírenství a strojírenská výroba
- Technická chemie a chemie silikátů
- Teorie vojenského umění
- Textilní výroba a oděvnictví
- Umění a užité umění
- Veterinářství a veterinární prevence
- Zdravotnictví
- Zemědělství a lesnictví

- Zpracování dřeva a výroba hudebních nástrojů
- Jiný, prosím odpovězte →

8. Vyberte prosím jednu možnost: "Vím, co znamená..."

1= vím naprosto přesně, co tento pojem znamená

5= vůbec nevím, co daný pojem znamená

	1	2	3	4	5
Dobrovolnictví	☒	☐	☐	☐	☐
Charita	☒	☐	☐	☐	☐
Mezinárodní humanitární organizace	☒	☐	☐	☐	☐
Nestátní nezisková organizace	☒	☐	☐	☐	☐

9. Znáte nějakou organizaci ve ZLÍNSKÉM KRAJI spolupracující s dobrovolníky, či organizaci závislou na práci dobrovolníků?

V případě že znáte, napište jednu pro Vás neznámější organizaci ve Zlínském kraji do tabulky. V případě že ne, nepiště nic. Děkuji

H?	
◀	▶

10. Jste (nebo jste býval) dobrovolníkem?

- Ano
- Ne

11. Jak dlouho se věnujete (věnoval jste se) dobrovolnictví?

- Pár dní (jednorázové jednodenní akce)
- 1-4 týdny
- 1 měsíc - 5 měsíců
- 6 měsíců - 11 měsíců

- 12 měsíců - 5 let
- 6 let - 10 let
- Více jak 10 let
- NEJSEM DOBROVOLNÍKEM

12. V případě, že jste odpověděl, že jste dobrovolníkem, kde působíte (působil jste) jako dobrovolník?

Je možné označit více odpovědí

- Azylový dům
- Dětský domov
- Domov pro seniory
- Dům dětí a mládeže
- Charita
- Kojenecký ústav
- Mezinárodní humanitární organizace
- Nemocnice
- Občanské sdružení (i neziskové organizace)
- Při ekologických akcích
- Při kulturních akcích
- Při mimořádných tuzemských akcích (povodně, hromadná neštěstí)
- Při sportovních akcích
- NEJSEM DOBROVOLNÍKEM
- Jinde, prosím odpovězte →

13. Co je (bylo) náplní Vaší dobrovolnické činnosti?

Je možné označit více odpovědí

- Organizace volného času
- Pomoc při zařizování formálních záležitostí organizace či uživatele
- Pomoc v zemích 3. světa (fyzická, psychická)
- Povídání si
- Prevence (preventivní programy) sociálně patologických jevů

- Procházky
- Předčítání knih
- Přímá péče (hygiena, strava, mobilita)
- Sbírký, aktivní shánění financí a materiálních darů
- Terapie (arte, muziko a další)
- Trénování sociálních dovedností uživatele
- NEJSEM DOBROVOLNÍKEM
- Jiná, prosím odpovězte →

14. Jaká je (byla) Vaše motivace k vykonávání této dobrovolnické činnosti?

Je možné označit více odpovědí

- Mít ze sebe lepší pocit
- Smysluplná výplň volného času
- Touha odčinit špatný skutek (špatné svědomí)
- Touha zkusit něco nového
- Získání praxe a zkušeností
- NEJSEM DOBROVOLNÍKEM
- Jiná, prosím odpovězte →

15. Pokud jste odpověděl, že nejste dobrovolníkem, co by bylo pro Vás dostatečnou motivací se jím stát?

Pozn. peníze nelze brát jako odpověď, neboť dobrovolnictví se zakládá na nezištné pomoci

- Mít ze sebe lepší pocit
- Smysluplná výplň volného času
- Touha odčinit špatný skutek (špatné svědomí)
- Touha zkusit něco nového
- Získání praxe a zkušeností
- Jiná, prosím odpovězte →

16. Nehledě na to, jestli jste nebo nejste dobrovolníkem, setkal jste se již s nabídkou být dobrovolníkem?

- Ano
- Ne

17. V případě odpovědi "ano" na předešlou otázku, jakým způsobem jste dostal nabídku na dobrovolnickou činnost?

- Aktivně jsem ji sám vyhledal
- Kontaktoval mě kamarád
- Našel jsem ji na internetu
- Prvně bylo pomoci mě a poté jsem se stal dobrovolníkem
- Skrz školní program
- Slyšel jsem ji v televizi/rádiu
- Zaujaly mě letáky, propagační materiály
- Jiným způsobem, prosím odpovězte →

Děkuji za Vaše odpovědi a čas věnovaný k vyplnění tohoto dotazníku.

Romana Morávková

PŘÍLOHA P7: kontakty na jednotlivé organizace:

- **OBČANSKÉ SDRUŽENÍ KLIDNÁ BŘEZNICKÁ**

Adresa: U Zimního stadionu 4080 760 01 Zlín,

Kontakt: mirek_mach@seznam.cz, +420 605 474 617,

WWW: <http://www.klidna-breznicka.cz>

- **KURA KURA CZECH O.S.**

Adresa: Fialková 692, 763 14 Zlín-Kostelec,

Kontakt: info@kuraczech.org,

WWW: <http://www.kuraczech.org>

- **ZO ČSOP EKOCENTRUM ČTYŘLÍSTEK**

Adresa: třída Tomáše Bati 32/58, 760 01 Zlín,

Kontakt: info@eko4listek.cz, +420 577 636 314, +420 737 542 498,

WWW: <http://www.eko4listek.cz>

- **OBČANSKÉ SDRUŽENÍ ADRA, pobočka Zlín**

Adresa: Burešov 4886, 760 01 Zlín,

Kontakt: zlin@adra.cz, +420 577 222 005, +420 602 206 848,

WWW: <http://www.adra.cz>

- **OBLASTNÍ SPOLE ČESKÉHO ČERVENÉHO KŘÍŽE ZLÍN**

Adresa: Potoky 3314, 760 01 Zlín,

Kontakt: zlin@cervenykriz.eu, +420 577 210 607, +420 577 430 011,

WWW: <http://www.cervenykriz.zlin.cz>

- **MALTÉZSKÁ POMOC, o.p.s.**

Adresa: nám. 3. května 166, 765 02 Otrokovice,

Kontakt: +420 737 589 644, +420 736 620 804, otrokovice@maltezskapomoc.cz,

WWW: <http://www.maltezskapomoc.cz>

- **ENUECO**

Adresa: Chelčického 831, 763 02 Zlín-Malenovice,

Kontakt: +420 777 454 662, +420 724 846 460, info@unueco.cz,

WWW: <http://www.unueco.cz>

- **OBČANSKÉ SDRUŽENÍ NAPROTI ZÓNY**

Adresa: Martinice 187, 769 01,

Kontakt: +420 604 755 538, baky@email.cz,

WWW: <http://www.naprotizony.cz>

- **MUZEJNÍ SPOLEČNOST VE VALAŠSKÝCH KLOBOUKÁCH**

Adresa: Masarykovo náměstí 276, 766 01 Valašské Klobouky

Kontakt: +420 577 320 095, muzeum.vkvk@tiscali.cz,

WWW: <http://home.tiscali.cz/muzspolvk>

ORGANIZACE:

- **ARCHA – SDRUŽENÍ PRO REKREACI A POBYT V PŘÍRODĚ, O.S.**

Adresa: Na Rybníku 969 , 686 01 Uherské Hradiště,

Kontakt: +420 608 547 972, archa@sdruzeni-archa.cz,

WWW: <http://www.sdruzeni-archa.cz>

- **TALENTCENTRUM – CENTRUM PRO TALENTOVANÉ DĚTI A MLÁDEŽ**

Adresa: Pod Šternberkem 306, 763 02 Zlín-Louky,

Kontakt: +420 576 120 453, talentcentrumcz@gmail.com,

WWW: <http://www.talentcentrum.eu>

- **ESCARGOT, O.P.S**

Adresa: Nábřeží 216, 760 01 Zlín-Prštné,

Kontakt: **+420 608 783 745**, info@escargot-ops.cz,

WWW: <http://www.escargot-ops.cz>